

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona
 Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
 minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A telepítés kérdéséhez.

Irtá: Argus.

Több mint félve mult már, hogy a csendőr altisztek telepítésének nagy horderejű eszméjét a «Csendőrségi Lapok» nyilvánosságra hozta és hozzászólásra birta fel az ez irányban esetleg érdeklődő altiszteket. Azóta csak két közlemény jelent meg e tárgyban s az is egy olyan előjárónktól, a ki magában az ügyben csak passive érdekelt és aktivitást is csak a megvalósítás előmozdítása érdekében igyekszik kifejtetni.

Az említett két közlemény közül is csupán az első szolgálja teljesen az eszme érdekeit, a másodiknak már csak a címében van meg, egyébként pedig csak az érdeklődés hiányát, az altisztek közömbösségét emlegeti s végezetül egy újabb eszmének nyit elég tág teret. Szóval ez említett két közlemény közül csak az egyiket, az elsőt tekinthetjük az eszme érdekében írottaknak.

Én a magam részéről, mivel polgári életemben földmivelő, szántóvető voltam, szintén érdeklődtem az eszme iránt. De csak vártam az érdeklődésnek mások — több olyanok — részéről való megnyilatkozását, a kik magasabb szolgálati idejüknél fogva esetleg már nyugdíjaztatásuk eszméjével foglalkozva, közvetlenebbül érdekeltek a telepítés kérdésében mint én.

Vártam, mert azt hittem, hogy annak a 80, illetve 15%-nak, a kiket a fentebb jelzett első közlemény írója cikkében megjelölt, legalább 10%-a hozzászól majd e kérdéshez s többen többfelől és olyan módon igyekeznek az e kérdésben foglalt álláspontjokat nyilvánosságra hozni, igényeiket kiemelni, hogy azokból kiindulva még alaposabban hozzá szólhatok majd a tárgyhöz.

Az érdeklődés azonban, babár az eszme a legnemesebb czélok egyikének megvalósítása érdekében vettett is fel, nagyon nehezen születik meg. Legalább a «Csendőrségi Lapok» szolgálta nyilvánosság előtt még eddig senki se kísérelte meg hozzászólni e tárgyhöz az igazi érdekeltek közül, nyilván úgy okoskodván; halljuk előbb a más véleményét! S ez annál feltűnőbb, mert a fentebb említett első közleményben már elég világosan ki van domborítva nemcsak az, hogy hányan lehetnének telepelességre vállalkozók, hanem még az is, hogy az esetleg adandó kedvezményes birtokon ahhoz képest,

hogy nagyobb városok közelében vagy azoktól távol esik, milyen gazdálkodást lehetne legezelszerűben folytatni.

Lehetségesnek tartom különben azt is, hogy az érdeklődés hiánya nemcsak a fentebb említett várakozó álláspontra vezethető vissza. Valószínűleg van annak más oka is. És ez nem lehet más, mint az, hogy a csendőrségből nyugdíjazás vagy végkielégítés mellett fogyatéka jövő nős vagy nőtlen altisztek nem akarnak, vagy azt hiszik, hogy már nem tudnak földmivelők lenni; mert — utóbbi esetben — vagy kellő anyagi eszközökkel nem rendelkeznek a gazdasági berendezkedéshez, vagy már nincs meg bennök a földmiveléshez nélkülözhetetlen jártasság s az ezen foglalkozással járó küzdelemhez szükséges akaraterő és kitartás.

Osztályozzuk tehát, mennyiben tarthatja vissza ez utóbbi említett okok egyike vagy másika altisztjeinket attól, hogy a telepítés nemcsak eszméjét valóra váltani törekedvén, igényeiket, esetleg az anyagiak és a gazdasági berendezési eszközök mennyisége, illetve minősége iránti óhajait nyilvánosságra hozzák?

Említettem, hogy lehetnek az altisztek között olyanok, a kik — bár polgári foglalkozásuk földmivelés volt — már nem akarnak földmivelők lenni.

Lássuk, kik lehetnek azok!

Nagyon sokan vannak a csendőrségnél hosszasanban szolgáló altisztek között, a kik gyermektelenek vagy csak egy-két gyermekük van. E mellett egész szolgálati idejük alatt takarékosak voltak, esetleg «jól» nősültek, s így megfelelő tőkével, vagy a mi szintén nem ritkaság, földbirtokkal is rendelkezvén, előrelátóan is olyan anyagi belyzetben lesznek nyugdíjaztatásuk idejében, hogy nincs szükségük a szóbanforgó kedvezményes birtokra. Meg tudnak élni tőkéjükből esetleg ingatlanaikból a nélkül is. Sőt álszégyenből — babár polgári foglalkozásuk földmivelés volt is — nem szeretnék magukat ehhez a foglalkozáshoz «visszaalacsonyítani», lévén a kisbirtokos földmivelő általános elnevezése «paraszt» és társadalmi tekintélye is ehhez mértén megszabott. Már pedig akármiép vélekedünk is, a mai áldemokratikus világban éppen a társadalmi tekintély a fő mindenütt.

Amint ismerem az altiszt kar tagjait, úgy hiszem, ezek vannak legtöbben. És bírálat alá véve vélekedésüket, van is némi igazuk.

Első magyar vill. erőre berend. hangszer-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerekészítője, az Orosz és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2. Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fúvó hangszereit és alkalmi részeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Arjegyék minden hangszerről külön küldetik. **Magyarország legnagyobb vonós és fúvós hangszerek gyára.** 6

STOWASSER JÁNOS

osztályi és királyi udvari szállító, a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir. és a Magyar Kir. Honvédség házi hangszerekészítője, az Orosz és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Az a pár százholdas gazda ugyanis, a kinek egyébként is jól meg van vetve a fejealja, csupán henczegésből is parasztnak nevezi magát a szűkös fizetéséből élőködő hivatalnok előtt. De sohse felejt el hozzátenni, hogy: «azért sok úrral nem cserél!» Ezzel szemben azonban megköveteli, hogy őt már nem parasztnak, hanem — tekintélyesebb czímmel — gazdálkodónak, földbirtokosnak tekintse és ahhoz képest titulálja is a nagy közönség, annál is inkább, mert vagyonos állapota mellett bizonyos, hogy közügyek vitelében is egy vagy más czímen részt vesz s ez alapon az uri osztály is szívesen parolázik vele.

Ellenben nagyon is más helyzete van a 10–20 holdas gazdának. Ez már «paraszt» mindenki előtt. Hitele nincs, vagy ha van is, csak kevés. Hozzászólását nem kéri ki semmiféle fontosabb közérdekű tárggyhoz. Félvállról beszél vele minden kaputos ember.

Mintbogy pedig a szóbanforgó telepítés megvalósítása esetén 10–20 hold földnel alig adnának többet egy-egy egyénnek, könnyen elhibetű, sőt az említett körülményeknél fogva méltányolható is, hogy a jó anyagi helyzetben levő nyugdíjas altiszt inkább megmarad bizonyos tekintéllyel bíró «magánzó»-nak, mintsem az államtól és még a jó Isten tudja hányféle vállalatától, társulattól függő kisbirtokos paraszt legyen.

Lássuk most azokat, a kik azt hiszik, hogy már nem tudnának földmivelők lenni.

Ezeket abból a szempontból megítélve, hogy teljesen rokkantak s így munkaképtelenek, vagy csak egy vagy más okból szolgálatképtelenek, de munkaképesek — két osztályba sorozom.

Az előbbieket csoportjához tartozókról nem is kívánható, hogy a szóbanforgó telepítés ügyét vállalkozásukkal előmozdítsák. Életük úgy is rövid már, mert általános tapasztalat szerint minden ilyen altiszt, nyugdíjba menetele után 3–4 év alatt elhal. Erre a rövid időre pedig igazán kár volna ilyen vállalkozásba bocsátkozniok, mert csak a hátramaradottak baját szaporítanák vele.

A második csoportba tartozók közül azonban, a kiket a felülvizsgáló-bizottság csendőrségi és mindenféle fegyveres szolgálatra alkalmatlannak, de polgárilag keresetképesnek minősít, már igen sokan vannak, a kik földmiveléssel foglalkozni tudhatnának. Egynémely részüknek meg van hozzá a kellő szakismeretük és fizikai erejük is. Csekély tökéjük és a nyugdíjból való szűkös megélhetésük pedig egyenesen rá is utalná őket. Ezeknél azonban, úgy látszik, nincs meg a vállalkozásra való hajlandóság, nincs meg a kellő akaraterő.

Igaz ugyan, hogy egy csendőraltiszt, ha nyitva tartja a szemét és a szolgálatán kívül más dolgok iránt is érdeklődik, nagyon is visszariasztó körülményeket tapasztalhat a hasonló telepítések körül. Van már nálunk sok helyen telepesek által lakott birtok. Az itteni telepesek

életmódját, megélhetését, a telepítéssel járó kötelezettségét és küzdelmeit pedig nagyon sok altisztnak módjában volt és van megfigyelni. És tagadhatatlan, hogy egyik-másik telep nem is vált azzá a tejjel-mézszel folyó Kanaánná, a mit róla a telepítés előtt állítottak vagy a telepesek reméltek. Különösen, ha eleinte rossz esztendők mellett kevés volt a termés s a csekély tőke és kevés haszon mellett nagyobb arányú befektetésre volt szükség, bizony küzdelmes élete volt a telepesnek. Sokan belebuktak a vállalkozásba s elvesztették még a meglevő tőkéjüket is. Azok pedig, a kik valahogy átúsztak az idők és az eredmény mostohaságain, csak hosszabb idő múlva tudták kiheverni a sors csapásait és annyira összeszedni magukat, hogy a tisztességes, nyugodt megélhetést valamennyire is biztosítottak lássák.

Az ilyenek körében szerzett tapasztalatok tehát, felületes vizsgálódás és alaposabb számvetés hiánya mellett, könnyen visszariaszthatják a telepesítésre egyébként talán vágyódó altiszteket.

Pedig nincs igazuk, legalább is nincs teljesen igazuk.

Azoknak a telepeseknek ugyanis általában kevés tőkéjük volt és az, ha vállalkozásuk után nem volt meg mindjárt a remélt eredmény, a befektetéssel és a megélhetésre való költségekkel hamar ki is merült. Hitelük pedig még alig volt, tehát vagy épen nem, vagy nagyon is nehezen pótolhatták a hamar beállott hiányt s ez könnyen végzetes helyzetbe sodorhatta őket.

A csendőraltiszt helyzete azonban ezekénél sokkal előnyösebb. Mert, ha a meglevő csekély tőkéje elfogyna is, a mi nála is óp úgy előfordulhat mint amazoknál, de megmarad az állandó nyugdíja. Ez pedig egy 15–25 évi szolgálati idő után nyugdíjazott altisztnél (őrsvezető, őrmester, járás- és törzsőrmesternél) nagyon is számottevő összeg arra, hogy egy-két évig tartó mostoha időjárás okozta anyagi zavarokból kisegítse. Elvégre rossz időjárás mellett is terem valami. Ha a gabonát elveri a jég vagy más csapás éri, tengeri, krumpli, répa s más később érő növény teremhet elég. Viszont ha ezeket rontja a szárazság vagy más elemi csapás, a korábban érő gabona jól fizethet.

Ezeket felül ott van még a baromfi- és sertéstenyésztés is, a mik észszerű fajmegválogatás, jó gondozás és az értékesítés idejének és helyének előrelátó és gondos megválasztása mellett, szintén szép hasznot eredményeznek.

Az az előbb említett hátrányos tapasztalat tehát, a miket a telepesek körében általában szerezhetünk, ha a csendőraltiszten egyébként megvan a vállalkozási kedv, a gazdálkodásra való rátermettség és a földmivelés iránti előszeretet, semmiképen ne tartsa őt vissza a telepesítésre való vállalkozástól. És pedig annál kevésbbé, mert a mint az éremnek két oldala van, épen úgy megvan a megélni tudásnak is a jó és rossz oldala.

A szorgalmas, előrelátó, számítani jól tudó, mindent

A legjobb órák,

47

legszilárdabb ókzerek, egyszerűtől a legdrágábbig, úgy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műfőrnél Szegeden.

Javítások 5 évi jótállás mellett. Arjegyzék ingyen!

a maga idejében végző, türelmes, kitartó akaraterevel megáldott, takarékos ember — mint mondani szokás, — megél a jég hátán is. Észszerű gazdálkodás mellett pedig nemcsak megél, hanem vagyoniilag gyarapszik is. Ellenben az olyan ember, a ki a munkától irtózik, lusta, mindenben támogatásra szorul, a foglalkozásához tartozó dolgok iránt nem érdeklődik, bizony elpusztul az még abban az esetben is, ha nem lesz telepes, hanem csak úgy véletlenül, könnyűszerrel pottyanna is bele a vagyonba.

Hiszen, hogy mást ne említsék, ott vannak azok az Oroszországból, Romániából kivándorolni kényszerült zsidók, a kikről épen a «Csendőrségi Lapok» ez évi 29. számában volt szó. Mennyivel nehezebb körülmények között kellett azoknak földmivelőkké lenni. El kellett hagyni hazájukat, környezetüket, addigi foglalkozásukat és ismeretlen környezetben, ismeretlen területen, rájuk nézve teljesen idegen világrészekben fogtak bozázó olyan munkához, a mit előbbi hazájukban csak látásból és hallásból ismertek. S mégis, mert rákényszerítette őket az életösztön, és a sorsuk bizonytalansága, milyen jó földmivelőkké és példás parasztokká tudtak lenni. Pedig legnagyobb részüknek talán még az utazási költséget is könyöradományként kellett összegyűjteni. A földet és a gazdasági berendezkedésre való költséget pedig ép úgy törlesztés útján visszatérítendő kölcsönként kapták, mint a milyen törlesztés útján való ármegtérítés mellett fogja adni az államkincstár azt a birtokot, a melyet a telepítés eszméjének megvalósulása esetén, a telepítésre vállalkozó altisztek részére annakidején kijelöl.

És, ha megfontoljuk, hogy mennyivel jobb helyzetben van az az ittezületett, az itteni termelés módját, változatosságát, az értékesítés helyét és idejét és körülményeit ismerő, az állattenyésztés minden ismereteivel rendelkező altiszt, mint az az idegen világországba került s az ottani viszonyokkal ismeretlen, a földmivelésben járatlan zsidó, hát igazán csak a saját érdekeivel nem törődő embernek kell állítanunk mindazt az altisztot, a ki egy ilyen nemes, életrevaló eszme pártolása és megvalósítása érdekében a tőle telhetőt el nem követi s meg nem ragad egy olyan kínálkozó alkalmat, a miért az utódai még az emléket is áldanák.

S ez a közönyösség jogosan vonatkoztatható még azokra is, a kik abban a hitben, hogy a hosszabb ideig tartó katonai és csendőri szolgálat alatt teljesen elszokván a földmiveléssel járó terhebb munkától s annak újabban való megszokását magukra nézve fizikailag lehetetlennek hiszik és tartják.

Hiszen igaz, hogy a földmiveléssel járó minden munka fárasztó és terhes foglalkozás és a 15—25 évi szolgálat után nyugdíjba menő altiszt se basonlittható már, munkabírási tekintetében, a 25—30 éves korban levő emberekhez. De hát azok a kivándorolt zsidók se mind 25—30

évesek voltak. Volt azok közt 40—50 éves is elég. Kasza, kapa, villa s más gazdasági eszköz pedig talán sohse volt a kezükben. hacsak eladásképen nem. S mégis meg kellett tanulniok és szokniok a földmivelő terhes munkáját, meg kellett ragadniok az ekeszarvát, a kasza, kapanyelét, ba a tisztességes megélhetést a maguk és családjuk részére biztosítani akarták.

Én tehát mindezekből kiindulva és az eddigi érdeklődés hiánya dacára is az «a mi késik, el nem mulik» elvét véve alapul, azt hiszem, hogy ha realisabb alapon, mondjuk, talán az állam részéről vettetének fel az altisztek telepítésének nagy horderejű eszméje, mindjárt jobban jelentkeznének hozzászólók és vállalkozók is.

Hiszen senkinek se lehet kétsége az iránt, hogy ez az eszme úgy az «A Hadsereg» folyóirat hasábjain, mint a «Csendőrségi Lapok»-ban való megjelenés előtt már több katonai s csendőrségi előjárók, valamint az e tárgyban érdekelt minisztériumok szakközegei között valószínűleg megbeszélés tárgyát képezte. Mert a végeredményben állami végrehajtás keretébe tartozó ilyen eszmének nyilvánosságra bocsátása csakis bizonyos előzetes megbeszélés és megállapodás alapján és az érdekelt kormányhatóság bozzájárlásával történhetik meg.

Ámde nyilvánvaló, hogy az érdekelt altisztikar legnagyobb része úgy gondolkozik, mint a vásáros ember, hogy ha valukinek eladó valamije van, mutassa be vagy legalább ismertesse előbb és mondja meg, hogy mit kér érte. S ha már megtekinthették, megvizsgálhattuk és az árával is legalább megközelítőleg tisztában leszünk, akkor igényeinket is bejelenthetjük.

Mint hogy pedig az altisztek telepítése érdekében felvetett eszme, annak nyilvánosságra hozott tartalmánál fogva, épen a vállalkozni szándékozók igényei előzetes bejelentését követeli, nyilván azért, hogy az abból való tájékozódás alapján határozassék meg, vajjon az eszme megvalósítása érdekében érdemes lesz-e azzal bővebben és tárgyilagosabban foglalkozni; ezzel szemben pedig arról, hogy pl. az adandó terület az ország mely és bány részében lenne, mennyit kaphatna egy-egy altiszt, mikor és hozzávetőleg mily árban történne annak kiutalása, még a legszűkebb keretben se tájékoztatja az érdekelteket, nyilvánvaló, hogy legtöbb, talán nagyon is érdeklődő altiszt, csak egyszerű, máról-holnapra feledésbe merülő birlapi közleménynek tekinti ennek az — állítólag — 8—10 év óta fontolgatás tárgyát képező eszmének ezuttali felszűre vetődését és így olyanformán van vele, hogy ha csakugyan a megvalósulás stádiumába kerülhet ez az eszme, majd bővebben értesítik róla s nem lesz késő jelentkezni akkor sem.

Nem állítom, hogy csak az épen itt elmondottak az okai a közömbösségnek tekinthető több mint fél éves hallgatásnak. De az bizonyos, hogy az említett ismeretlen részletek felől való általános tájékoztatással még

Ha fáj a feje

⁷ ne tétovázzék, hanem
használgjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ár K 1.20. — Kapható minden gyógytárban.
Készíti Beretvás Tamas gyógyszerész Kispeszen. Orvosok által ajánlva. Három dobozál ingy. postai szállítás.

sok más, a telepítéstől való buzódást előidéző olyan ok is megszűnne, melyek bizonytalansága feletti töprengés most még sok altisztet visszatart az e tárgyban való nyilatkozattól.

Közi smert tény ugyanis, hogy a csendőrségi altisztek legnagyobb része, ha csak módjában áll és a gyermekei legalább annyira jól tanulnak, hogy a vizgákon átcusznak, a fiukat katonatiszti-, hivatalnoki, a leányokat pedig tanítónői, óvónői, postakiadói stb., szóval szintén önálló és rendes díjazással járó állásokra igyekszik nevelni. Ipari pályára csak az a gyerek kerül, a melyik rossz tanuló. Földmivesiskolába, gazdasági tanintézetbe azonban talán egy se jut. Pedig a gazdatiszti-, kasznári és számtartói pálya se megvetendő.

Ha azonban a telepítés után vágyódó altiszt, a telepítés mikénti megvalósításának fentebb jelzett körülményeit előzetesen ismerné és az arra való vállalkozásra határozná el magát, már előzetesen olyan nevelést adhatna a gyerekeinek, hogy azok a gazdálkodásnál segítségére lehetnének és előmozdithatnák a vállalkozás eredményességét.

De vannak még más okok is, a mik majd megkövetelik a telepítés körülményeinek előzetes megismerését.

A kisbirtokosság mostani gazdálkodási módszere ugyanis lényegesen eltér a telepítés iránt érdeklődő altiszt által még polgári idejéből ismert, tehát 25–30 év előtti gazdálkodástól. Legelője, kaszálója nincs a kisbirtokosnak, sőt közlegelőt is elvéve találunk már. Egész éven át jászlon és természet vagy mesterségesen előállított takarmánnyal tartja igavonó-, tejelő- és tenyészállatait. A vetéshez, kapáláshoz és a mesterséges takarmány előállításához általában gépeket használnak. A kapáló-, szeeska-, répavágó- s tengerimorzsoló-gép alig nélkülözhető a kisbirtokos gazdálkodásában is. A napszám drága s a családtagok által kezelhető egy-egy ilyen géppel sok napszám megtakarítható. És, ha nincs is mindeniknek magának, ketten-hárman társulva tartanak egyet-egyet mindenikből, hogy szükség esetén házilag végezbeessék mindazt a munkát, a mikért napszamosoknak vagy más géptulajdonosoknak drága bért kellene fizetniök.

Mindezeket tehát előzetesen kellene tanulmányozniok a telepítés iránt érdeklődő altiszteknek. És mivel vagy éppen semmi tőkéjük sincs vagy csak nagyon kevés van a gazdasági berendezkedéshez, már előzetesen tudniok kellene azt is, hogy kölcsönre való kilátás esetében mily összeg iránt jelenthetnék be igényeiket.

Ezeket pedig csak a telepítés körülményeinek előzetes és legalább általános ismerete mellett állapíthatnák csak meg.

En tehát azt hiszem, hogy ha mindezeknek előzetes megismerhetésére és alapos megfontolhatására, eme nemes eszmének realisabb alapon való felvetésével és közreadásával, a kellő mód és alkalom megadatnék,

mindjárt nagyobb mérvben nyilvánulna meg az altiszti-kar érdeklődése is a telepítés iránt. Mert ebben a tekintetben még eddig, nemcsak hogy a Hein György hadnagyszámvivő ur által említett „szalmaláng” nem észlelhető, sőt ellenkezőleg úgy látszik, hogy a felvetett eszme iránti lelkesedés még tüzet sem fogott, hanem ott szunnyadoz még valahol a magukban érdeklődők lelke mélyén, a kétségeskedés és határozatlanság kiolásra alkalmas hamujával mélyen letakarva.

Miként folyna le egy esetleges háború napjainkban.

Háborus külföldi hírek keringenek a levegőben, alkalmoszerűnek tartjuk tehát, hogy általános képet nyújtunk azokról a műveletekről is, melyek a harc hevesítésére szükségesek és vázolni, hogy minő intézkedések előzzenek meg egy a napjainkban esetleg kitörő háborút. Adatainkat Sárói Szabó Lajos százados urnak 1903/904. telén megtartott előadásából merítettük.

Alig hangzanék el a legfelsőbb hadur ajkairól a mozgósítási parancs, már néhány órával később az egész országban hirdetnék szóval és falragaszokon azt, hogy a fegyveres erő minden tagja az ügyeinek rendezésére engedélyezett 24 óra letelte után tényleges szolgálatra köteles ezredéhez bevonulni.

Megmozdul tehát ekkor az egész ország, a vasutakon, hajókon megszűnik a rendes polgári forgalom és a hadimenetrend szerint közlekedő vonatok csupán a bevonulókat és a katonaszállítmányokat továbbítják rendeltetésük helyére. Bevonulnak a tartalékosok ezredaikhez, hol alig hogy megkapták a szükséges ruhát és szerelvényeket, máris gyakorlathoz fognak. Felujítják az elfeledett katonai ismereteiket és főleg a czéllövésben gyakorolják őket.

E gyakorlatok körülbelül egy hetig tartanak, mert ennyi idő szükséges ahhoz, hogy az egyes ezredek teljes hadiállománnyal indulásra készen álljanak. Megkezdődhetik tehát a *hadászati felvonulás*, mely alatt a háboruban résztvevő badiállomány ezredeknek a hadszíntely irányában, közel a határhoz való egyesítését értjük, hogy azok onnan az ellenség földjét közelítve, a támadást mielőbb megkezdbeessék.

Az így felvonuló egész haderő 2–3 hadseregbe tagozódik, melyek mindegyike több hadtestből van összeállítva. A hadseregek élén a *hadseregpáncsnokok* állanak, míg az egész haderő fölött a *hadseregfőparancsnok* rendelkezik.

Hogy a hadászati felvonulás akadálytalanul és gyorsan lebonyolítható legyen, már békében történnek meg az intézkedések aziránt, hogy a milliónyi ember, az ezeknek megfelelő számú ló, úgyszintén az ágyuk és egyéb járművek, löszerek s máiba berakodása a kijelölt állomásokon a kellő időben foganatosítható legyen. Ha tudjuk, hogy körülbelül 150 vonat szükséges egy hadtest elszállítására, könnyen kiszámíthatjuk, hogy a már békében ott székelő ezredek számbavételén kívül még majdnem 2000 vonat kell ahhoz, hogy az egész haderőt a hadszíntelyre egyesítse. Láthatjuk tehát ebből, hogy mily óriási feladatot végeznek mozgósítása esetén a vasutak. Élükön a *vasuti vonalszakaszpáncsnoksá-*

BUTOR

késpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EBRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TEREZ-KÖRÜT 8. SZ.

13 Képes árjegyzék ingyen. : : Telefon 88–59.

BUTOR

gokkal és a nagyobb állomásokon felállított pályaudvarparancsnokságokkal. Ezek feladata a kellő számú mozdonny, személy- és teherkocsik, továbbá a vonatkísérő személyzet rendelkezésre bocsátásán kívül az utazó csapatok élelmezésének biztosítása is.

Az alatt az idő alatt, míg a hadászati felvonulás tart, az országnak az ellenség felőli határát már teljesen elzárták. A békében ott portyázó csendőröket és pénzügyőröket lovas csapatok váltják fel, kik a határon át senkit sem bocsátanak, nehogy az ellenség csapataink mozgulatairól és előkészületeinkről tudomást szerezzen. Egyben meglepő támadások ellen is biztosítják a határt, és az ellenség belátható területét szemmel tartják. E célból a határ szakaszokra van beosztva, melynek elzárására a szakasz nagysága szerint egy lovas hadosztályt vagy dandárt, avagy csak egy ezredet rendelnek ki. Ezek a határ mentén őrségeket állítanak fel olyanképpen, mint a tábori őrsöket és az egyes őrségek közt az összeköttetést járőrök által tartják fenn. Az őrségek mögött középpontiasan nagyobb osztagok tartalékként vannak elhelyezve, éppugy, mint a főőrsök, míg a csapat maradványa, mint főtartalék, ezek háta mögött utak mentén táborozik. A határőrségek, a tartalék és a főtartalék közt, úgyszintén a mögöttük levő csapat- és a hadseregparancsnokság közt a jelentések és parancsok tábori táviró és távbeszélő, vagy külön megállapított jelzések segítségével gyorsan és megbízhatóan továbbíthatnak.

Az így jól elzárt határon belül a városokban, falvakban, pusztákon laktáborozik a hadrakelt sereg. Minden zsúfolva van katonákkal. Szérükben, pajtáiban, sátorlapok alatt tanyázik most a tiszt és a legénység, míg a csapathoz tartozó járművek a helységen kívül az egyik legelőn vannak kellő őrizet alatt szép sorjában felállítva. A nagyobb parancsnokságok városokban székelnek, irodáik és szállásaik egy egész városrészt foglalnak le. Ide összpontosítnak az ellenségről érkezett összes hírek, melyek alapján a teendő intézkedéseket alaposan megbeszélve vezérkari főnökével dönt a hadseregfőparancsnok szándéka megvalósításának módja fölött.

A hadseregparancsnokok részére kiadandó írásbeli parancsokat vezérkari tiszték fogalmazzák, tisztázzák és a hadseregfőparancsnok jóváhagyása után a fogalmazó vezérkari tiszték személyesen viszik rendeltetési helyökre, hol a hadseregparancsnok és ennek vezérkari főnöke a legbehatóbban, pontról-pontra áttanulmányozzák azt. Mibelyt ezek tisztába jöttek a részükre kijelölt feladattal, azonnal kiadják a szükséges parancsokat, melyek rendszerint a másnapi menetelés elrendelését is szokták tartalmazni. E parancsokat tábori távirón továbbítják, úgy, hogy néhány perc múlva még a legtávolabbi laktáborzó parancsnok is tudomást szerez a reá vonatkozókról. Míg a csapatok készülődnek, hogy másnap elhagyják az alig pár napig élvezett táborozás színhelyét, az alatt a hadseregparancsnok néhány fiatal, ügyes és merész lovastisztet, rendszerint főhadnagyokat azzal biz meg, hogy ellenséges területen három-négy napi járőrföldre batoljanak be és biztos adatokat szerezzenek egy bizonyos terepszakasz viszonyairól és arról, hogy vajjon megszállva tartja-e már azt az ellenség és milyen erővel. Észleleteikről pedig mielőbb megbízható küldönczökkel vagy postagalambokkal küldjenek jelentést.

A laktáborból másnap elinduló csapatok biztosított menetben lépik át az ország batarát. A menetoszlopok előtt száz és száz lovas járőr balad, hogy az ellenség csapatai őket meg ne lehessenek, míg ezek mögött mintegy 10 kilométernyire erősebb lovas osztagok következ-

nek. Itt működik a lovas távirójárőrök néhány embere is. kik vékony vezetőkeiket az utszéli fákra, épületeken és árkokban helyezik el, hogy állandó érintkezésben legyenek a hátuljövő lovas hadosztálylyal és ezáltal a kiküldött lovas különítmények híreit már ily nagy távolságból képesek legyenek pár pillanat alatt továbbítani. Viszont a lovas hadosztálynál beosztott lovas tábori táviróosztag az ugyancsak kiváló ügyesen és gyorsan felállított tábori távirón továbbítja a híreket közvetlenül a hadtestparancsnokságig.

Ha menetelés közben, már ellenséges területen egy nagyobb folyó állja el az előrenyomuló haderő útját, melynek tulsó partját az ellenség előőrsei a védelemre is bizonyára berendezték, hogy megnehezítsék haderőnk átkelését, ilyenkor a folyamhoz legközelebb érkező gyalogezred az éj leple alatt megszállja a part magaslatainak lejtőit, míg annak tetején két tüzérezred bontakozik ki. Megérkeznek hamarosan a hadi hid vonatok is és egy f dett helyen kezdik lerakni a hidalkatrészeket, a pontonokat, melyeket egy-kettőre vízrebocsátanak, hogy a gyalogság és tüzérség élénk tűzének támogatása mellett a máris hátráló ellenséges osztag üldözésére egy gyalogzászlóaljat szállítsanak át a tulsó partra.

Nyomukban egy egész utász-század evez át a tulsó partra és ott az építendő hadihid biztosítását célzó erődtések rögtönzését kezdi meg.

Csakhamar hozzáfognak a hadihid építéséhez, melyen körülbelül két óra múlva az első lovas hadosztály át is kelhet. Ezeket követik a gyalogoszlopok, majd a lőszertelepek, egészségügyi intézetek stb. járóművei. Az e közben megérkezett vasuti ezred egy különítménye keskenyvágányú tábori sín párdarabokat rak le a vasuti kocsik előtt és 10—15 kilométernyi vasutat épít naponta, hogy azon tolja tovább járműveit.

Az így elkészült vasuton hozzák csakhamar az építendő vashid alkatrészeit, melyekből pár nap múlva egy hatalmas vashid készül el, míg az ideiglenes falhidat már rakják is fel kocsikra és viszik a túlparton messzejáró hadtest után, hogy ott ismét felhasználható legyen. A tábori vasut sineit, melyet ezalatt a hidon túl is szorgalmasan építettek és azokon nagyban szállítják az élelmi és lőszerkeket, vissza pedig a betegeket és sebesülteket, csakhamar rendes nyomtáru vasuti sinekkeszerélik fel és néhány nap múlva már gőzmozdonyu vasut jár a vasbidon át ellenséges területen, míg a kis vasut sineit a kis kocsikra rakva, sietve továbbítják oda, hol azokra ismét szükség van.

Ezalatt hadtesteink már messze járnak az ellenség területén. A hadseregparancsnok előreküldött hírszerző lovastisztjei már fel is derítették az ellenség erejét és viszonyait. Közeledik tehát a megütközés. Mindkét fél lovas járőrei több helyen harcra koveredtek már egymással és eközben iparkodnak bopillantást szerezni a másik fél viszonyaira. Az ellenséges gyalogságok már közelednek egymáshoz, harc alakzatot vesznek fel és fejlődésközben akárhányszor egész ütközetet vívnak meg.

Így érkezik el a döntés ideje. A parancsnokok térképeiken számítgatják, hogy hol fognak majd találkozni az élek, alkalmas-e a terep részükre és ebből iparkodnak megállapítani az ütközet tervét is. Csakhamar megérkezik a hadosztályparancsnokhoz az írásbeli jelentés arról, hogy az ellenség elővéde már fejlődik. Harca alakzatot vétet hát fel, kifejlődött és csakhamar bevezetik a tüzérek a tüzharcot. A hadosztályparancsnokhoz e közben a hadtestparancsnok is megérkezik, ki e magánlatról tekintheti át legjobban hadteste harcsterületét és

onnan intézi parancsait a hadtest tüzérezredhez a hadosztály tüzérezred harczvonalának meghosszabbítására. Ezalatt vezérkari főnöke tisztjeivel a hadtest pillanatnyi helyzetének rajzát készíti el a hadseregparancsnok számára.

Folyik a harcz az egész vonalon. 25—30 kilométer hosszban harczolnak már csapataink, mögöttük pedig a tartalékhadosztályok közelednek, hogy ők is mielőbb a harczvonalba jussanak.

Csak 5—6 óra múlva rendül meg az ellenfél ereje. Sorai meggyérülnek, tüzelése mindinkább lankad, sőt egyes osztagai, majd pár percz múltán hosszú sorok futnak már vissza, elhagyva fedett állásaikat.

Előtörnek ilyenkor lovas hadosztályaink és a gyalogság élénk támogatása mellett szórják széjjel a hátráló ellenség megbontott sorait.

Közben leszáll az est és homály borul a csatatérre. A fáradt és éhes csapatok már pihenésre vonultak, a sebesülteket is elvitték és csak a halottak és haldoklók maradtak ott azon a téren, a hol pár órával ezelőtt még véres tragédiák árán született vagy növekedett meg a nemzet hatalma, jóléte és dicsősége.

Ósi faóriások.

A legtöbb ember szemének talán leginkább imponálnak a ritkaságaszamba menő ezeréveses több évezredes faóriások, a mire úgy az Óvilág, mint az Újvilág egyaránt szolgáltat érdekes példákat. Sajátságos érzés is fogja el az embert, ha egy ilyen őskorú nagy fát pillant meg. Kor tekintetében a fák mammutjai kétségtelenül a eukaliptusz és a majomkenyérfa, melyek mellé méltán csatlakozik a kaliforniai mammut-fenyő, mely a Sierra Nevada-hegységben bonol, 1500—2000 méternyire a tenger színe feletti magasságban. Ez utóbbiak 80—100 méter törzsmagasságot érnek el, egyes kivételes példányok azonban még ennél is tetemesebb méretűeknek bizonyultak. Különösen említésreméltók azok a 26 tagot számláló Sequoia-fák, melyeket a hazájukban, a calaverasi erdőben a »nagy család« néven emlegetnek. E család »apja«, mely már kidőlt, az angol Douglas mérése szerint 144 m. magas, a törzsének az alapja 37 kerületű, a kérge pedig 58 cm. vastag volt; a kora 3—4000 esztendő között van, faanyagának az értéke pedig 16,000 koronára van becsülve. Egy másik kidőlt fának az odva olyan méretű, hogy abba 24 méternyi távolságra be lehet lovagolni. Ezek a faóriások az amerikai Egyesült-Államok tulajdonát képezik és gondos, sőt szigorú állami felügyelet alatt vannak. Mielek szerint a kaliforniai mammutfenyőnek egyik példánya 150 m. magasság mellett 12 m. törzsátmérőjű volt. or. Mayr egy 120 m. magas törzsnek az évgyűrűiből 4250-et

olvasott össze; ez a faóriás 832 köbm. faanyagot adott. Türesb Nándor magánzónak a budapesti Istenhegyen levő kertjében van egy 41 éves fa belőle, szép pyramis-növessé, a magassága 18.5 m., a lombkoronának a kerülete alul 21 m.

A mexikóiak »abuebuetes« nevű, odaváló honosságú fája, a mocsári ciprus szintén óriás termetet és nagy kort képvisel. Oaxaca államban »Sancta Maria del Tule« mellett van egy mocsári ciprus 44 m. törzskerülettel, a magassága 50 m.; a korát pedig De Candolle 6000 esztendőre becsüli. Leltek a Mississippi folyamnak a deltájában iszapba temetett 8 méteres Taxodium-törzseket, közöttük az egyik 5700 évgyűrűt olvastak meg. A hazai példányok közül a legszebb és legöregebb példány a selmeczbányai m. kir. erdészeti főiskola növénykertjében van; szép fa van továbbá belőle a budapesti kir. magyar tudomány-egyetem botanikai kertjében. A budapesti városrészben, az iparcarnok közelében, az egykori battyaszigeten erőteljes fejlettségű mocsári ciprus van, mely körül az egykori tó feltöltetett. A tenyészetére nagyon kedvező, hogy a talajvíz közel van a felszínhez.

A Földnek kétségtelenül legmagasabb növény fája az ausztráliai Eucalyptus amygdalina La bill, mely Ausztráliának a melegebb mérsékelt vidékein és Tasmania-ban honos. E faóriásnak a fölfedezése előtt az volt a hiedelem, hogy az emberi építmények magasabbra törnek, mint a melyet a növények elérni képesek. Az Eucalyptus amygdalina ezt a föltevést romba döntötte, természetesen még a 300 m. magas párisi Eiffel-torony megépítése előtt. Szolgálgjon ime a magassági méretek viszonylagos megítélésére néhány összehasonlító adat:

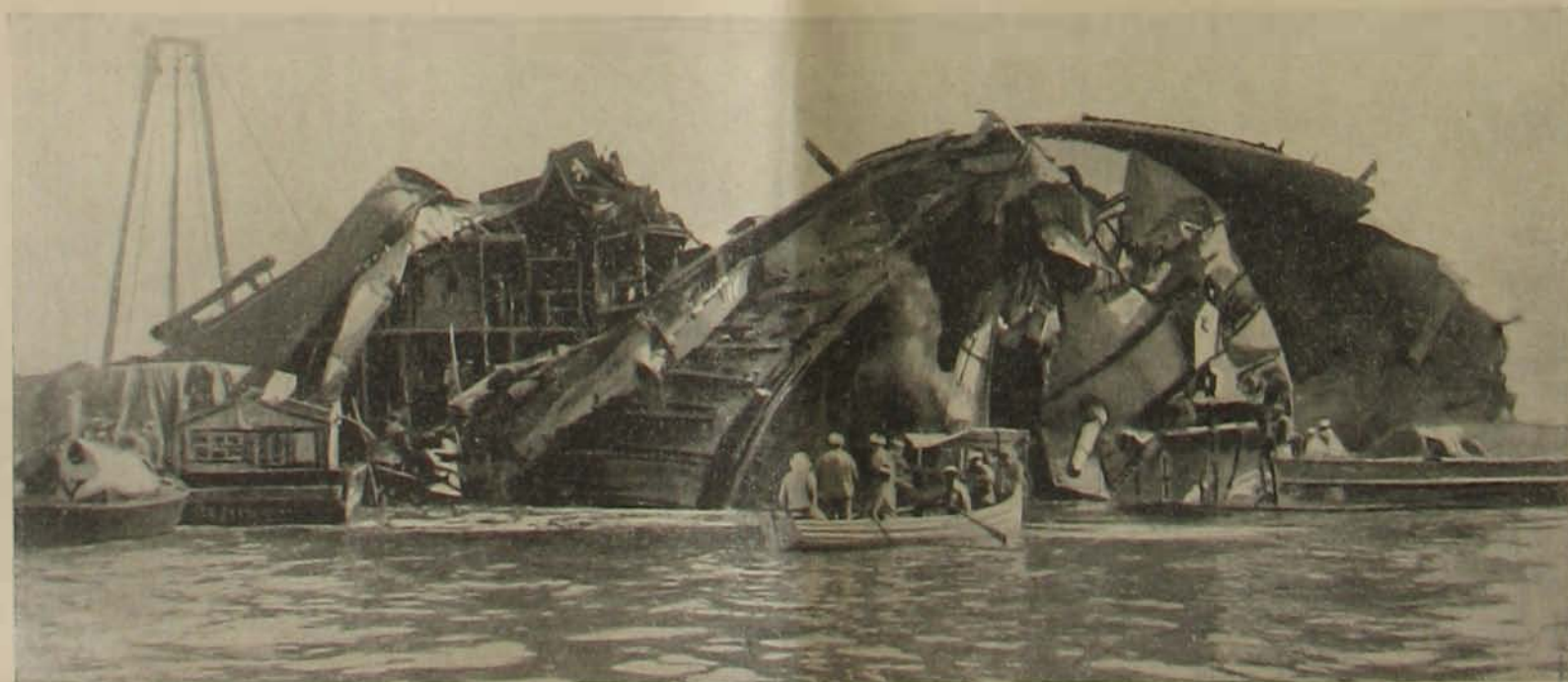
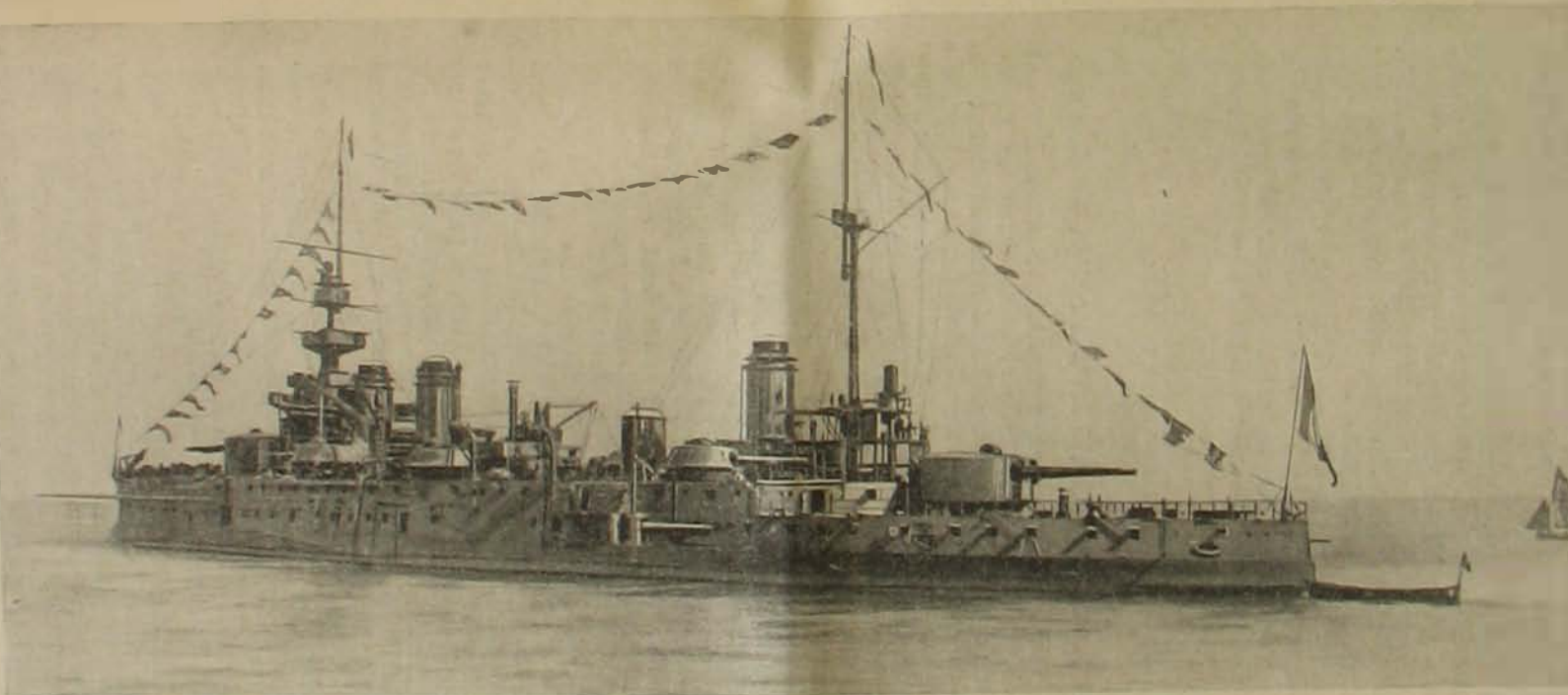
Eucalyptus amygdalina	160 méter
Kölni dóm	155
Antwerpeni münster	149
Római Szent-Péter bazilika	137
Freiburgi dóm	120
Milanói székesegyház	112
Budapesti Szent-István bazilika	96
Országház kupolája	94
Mátyás-templom tornya	89

Ha tebát az Eucalyptus amygdalina-nak a legmagasabb törzsait a budapesti Szent-István-bazilika mellé állítanók, akkor azok a bazilika kupolájának a csúcsát még épen kétbarmadnyi magassággal mulnák felül.

Az európai faóriások között szerepel az ehető vagy szelid-gecszényefa, mert bozzá mérhető vastagságot más fa Európában nem ér el. Tudomás szerint légöregebb az Etna-hegyen levő híres »Castagno dei cento cavalli« nevű fa; olvas törzse öt részre oszlik és tövén 64 m. kerületű. Korát több ezer esztendőre becsülik. Ugyancsak tekintélyes méretű az Etnán levő nave-i szelid-gecszényefa, törzsének a kerülete 18 méter.

Óskorbeli, de még ma is élő fa a tiszafa (Taxus baccata L.), melyet Rodenstein Európa legvénebb fájának említ. Franciaországban a tiszafának több hatalmas példánya van, melyek legtöbbje temetőkhöz áll; a Castillon-beli temetőben levő a legkorosabb, 900—1300 esztendő között levőnek becsülik. Angliában és Skótszországban klastromok kertjében is vannak nagy és vén tiszafák; így pl. a fotheringsball-i fák 1770-ben 2200 évesek voltak. Yorkshireben a fourtaini kolostornak a tiszafáit ma 1200 esztendőn felül becsülik; a crowsburati Surrey-temetőbeli fák meghaladták az 1400 esztendőt.

A franciaországi történelmi fák között érdekes az »Arquebuse« nevű fekete nyárfa (Populus nigra L.);

A „Liberty” hadihajó a robbanás előtt és után.

1852-ben mérték és ekkor a törzse földszinten 15 m. kerületű volt, két elsőrendű ága közül az egyik 4 m., a másik 5 m. kerületű. Valószínűleg már 1360 körül ültették e fát, így tehát a fa ma 550 esztendőse. Már 1660-ban említik a korabeli adatok. A Konstantinápoly közelében levő Bujukdere mellett levő platánfának a korát 4000 esztendőre becsülik.

Montpellier mellett (Gipnac) van egy repkény-boros-tyán (Hedera Helix L.), melynek a kora több 400 esztendőnél, a törzskerülete körülbelül 2 méter.

A leghatalmasabb tölgyfa Saintes mellett (département de la Charente) még most is él; a faóriás korát 1800—2000 esztendőre becsülik. Kent mellett van egy tölgyfa, melynek a törzsátmérője 5 m; a korát De Candolle 2000—3000 év közöttire becsülte.

Hazánkban is vannak ősrégi és emellett hatalmasan kifejlődött, valamint történelmi emlékekkel is kapcsolatos különböző fánemek, melyek a hazai érdekeltségen kívül méltán megérdemlik a külföldi kultúremlék figyelmét is. Kétségtelen, hogy az a körülmény, hogy bizonyos fák emberi számítások szerint rendkívül magas kort érhetnek el, inkább ragadt a természetimádásra hajló népeket sok fa iránt vallási tiszteletre, mintsem e fának az óriási méretei.

A fák szeretete és tisztelete, sőt imádata messze viszonyulik régi magyarjainknak a korába is. Mindama helyeken, a hol őseink áldoztak, a legszentebb a „szent fa” volt. Az ősmagyaroknál a szent fák nagyon fontosak voltak.

A hazai faóriások között ritkaságazamba megy a Garam-Zseliz (Barsvármegye) határában levő, „fakastély” nevezetű híres őstölgyfa (Quercus pedunculata Ehrh.), mely körülbelül 600 esztendőse. Törzskerülete 8-7 m. Belseje üres lévén, az Eszterbázy-család régebben szobává alakította, mely belül ki van festve; benne kerek asztal volt és ülöpadok állottak, melyeken 15—18 ember kényelmesen elférhetett. Most pásztoroknak és vadászoknak a menedékháza.

Az ibrányi (Szabolcsvármegye) hatalmas növevő nyárfá törzskerülete 1821-ben 20 méter volt, odvas üregében 35-en fértek el. A 30-as években a fát egy vihar derekban ketté törte.

A diósgyőri várnak északnyugati oldalán, az egykori királyi kertek helyén van a híres törökmogyoró (Corylus Colurna L.), mely egyik gyönyörű példája a szépen fejlődött, hatalmas fának. Törzse alul 246 cm. átmérőjű. A fa még most is egészen ép és erőteljes növekedésben van, úgy hogy az évi hajtásoknak a hossza 10—12 cm. Márki Sándor szerint ez a fa 30 hektoliter mogyorót is megterm. A nép a fát „Mária királynő” mogyorófájának nevezi és azt tartja róla, hogy az atyjával Nagy Lajossal, majd később a férjével Zsigmonddal igen gyakran bosszasan itt tartózkodó királynő sajátkezűleg ültette. Ez persze csak monda, mert biztos adat, hiteles följegyzés erről nincsen. A fa Bedő Albert szerint legalább 500 esztendőt meghaladt. Eszerint tehát Nagy Lajos (1363), Mária (1383) és Zsigmond (1387) királyaink ott tartózkodása idejében a fa már csakugyan meg volt.

Hatalmas fejlettségű és nagyon öreg példány a hajmóci vár előtt álló széleslevelű hársfa is, melynek a törzskerülete 1897-beli méréskor 25-10 m. volt. A fának a kora a 600 esztendőt meghaladja. Állítólag már II-ik Rákóczi Ferenc tanácskozásait itt tartotta.

Nevezetes hírű a két kőrmöcbányai tiszafa, melyek közül az egyiknek a törzskerülete 176, a másiké pedig 166 cm. Becslés szerint a koruk ma 300 esztendőn felül lehet, megjegyezvén, hogy a tiszafa a lassú növekedésű

fánemek közé tartozik; évgyűrűje csak 1—2 mm. vastag, ezért a tiszafa, még ha évszázadokig él is, a törzse vastagsága körülbelül egy méter; de kivételes példányok rendkívül vén korukban 4 m. kerületűek is lehetnek. Hazánkban a tiszafa szintén tetemes kort ért el; kivételesen 1000 esztendőt meghaladók is vannak. Az 1885-ik évi országos kiállításán (Budapest) egy ezredéves, 120 cm. vastag tiszafatuskónak a maradványai voltak láthatók, melyek Máramaros vármegyéből, a bogdáni erdőgazgatósághoz tartozó erdőrészből származtak.

Zólyom, Liptó és Turóc vármegyékben magasabb fekvésű sziklás hegyoldalakon diszlik még a tiszafa egyes nagyobb példányokban.

Így különösen a tiszafa-ritkaságok között meglepő, ha az ember Neczpálon fordul meg, a hol nemcsak a templom körül, de az uradalmi diszkertekben is sok tekintélyes tiszafa diszlik nem közönséges terjedelemben.

KÉPEINKHEZ.

A Liberté hadihajó katasztrófája Toulonban.

Mintha csak a nemezis sujtó keze nehezednék utóbbi időben Franciaországra. Egyik borzalmas szerencsétlenség úgyszólván nyomon követi a másikat a frankok földjén. Még élénk emlékezetünkben van az issy-les-moulinauxi repülőverseny alkalmával történt borzalmas szerencsétlenség, máris egy újabb s az előbbinél rémesebb és végeredményében borzalmasabb katasztrófa terelte a művelt világ figyelmét a rokonszenves francia nemzet felé. A Liberté hadihajó felrobbanásából származó rémes eset ez, a melynek a milliókat érő hadihajón kívül a hajó személyzetének százai estek áldozatul. A robbanást egyik verzió szerint véletlen baleset okozta, a mennyiben a konyhából vagy a gépházából ismeretlen módon átpattant tüzszikrák gyújtották fel a löporos-kamrát, a másik verzió szerint pedig bűnös kezek — állítólag egy megbüntetett matróz — bosszuműve volt a lesújtó szerencsétlenség. Hogy a két állítás közül melyik az igaz, azt annál kevésbbé lehetett megállapítani, mert a kik a robbanás pillanatában a hajón voltak, elpusztultak mind s csak a szétszaggatott, megcsonkított holttesteik kerültek elő a Szajnából, a szerencsétlenség okáról tehát tanúságot nem tehettek; a hajó roncsai perlig erre nézve bizonyítékot nem nyújtottak. Akárhogy is történt azonban az eset, lesújtó volt mindenképen s általános és őszinte részvétet keltett a művelt nemzetek között az egész világban.

A jelen számunkban közölt képek egyikén a még ép állapotban volt díszes hadihajót, míg a másikon már csak a roncsairól felvett képet mutatjuk be olvasóinknak.

HIREK.

Elismerés nyilváníatása. A múlt hóban lefolyt felső-magyarországi hadgyakorlatokon résztvevő Ferencz Ferdinánd, Lipót Salvátor és Jenő főherczeg úr Ő Fenségeik a helyszínén, a IV. számú esendörkerület jelenvolt parancsnokának külön-külön teljes elismerésüket fejezték ki, a biztonsági szolgálat ellátására vezényelve volt esendörtisztek és legénység szabatos magatartása s feladatuknak szakavatott és kiválóan tapintatos megoldása fölött, miről ugyanott a honvédelmi miniszter úr személyesen szintén megelégedését nyilvánította. A jól teljesített kötelesség feletti magas elismerés a IV. kerület

értesítése révén, a kerületi parancsnokságok által az érdekelt tisztekkel és legénységgel kerületi parancsban közöltetett.

Továbbképző tanfolyamok beszüntetése. A honvédelmi miniszter úr intézkedése folytán a nagyváradi továbbképző és altiszti iskolában a továbbképző tanfolyamok, a további rendelkezésig beszüntetnek és a jelenleg fennálló továbbképző tanfolyam befejezése után, deczembertől kezdve, három-három hónapos tanfolyamokban, csupán altiszti sarjak fognak kiképzést nyerni.

Egy őrmester megtámadtatása. Tóth András a sárospataki határban fekvő Czirkálóhegy szőlőpásztora, kit Szőke János cz. őrmester, makkoshotykaí őrsparancsnok orrvadászatért két ízben följelentett és fegyverét elkobozta, október 4-én este negyed 9 órakor a Sárospatakról szolgálaton kívül Makkoshotykaúra igyekvő Szőke János cz. őrmestert, a Királyhegy alatt vezető uton, bottal felfegyverkezve megtámadta és agyonveréssel fenyegette. Szőke őrmester a támadló pásztor ellen kardjával védekezett s azt bal arcán súlyosan, de nem életveszélyesen megsebesítette.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az első államnyomda Khinában. A khinai kormány elhatározta, hogy papirospénz előállítására céljából egy nyomdai intézményt állít föl. Az erre vonatkozó előkészületeket már el is rendelte és mintegy tizedfélmillió koronát irányzott elő a költségekre. A nagy nyomda-épületnek és berendezésének tervezésével és kivitelével amerikai építészeket, illetve mérnököket bízott meg. Szükség van Khinában az egységes papirpénzre különösen azért, mert a jelenlegi pénzrendszer fölötté bonyolult és a hány a tartomány a khinai birodalomban, annyiféle a csereeszköz és értékjelzés. Hosszabb idő óta törekednek már a khinai kormányok az értékmérő pénznemek egységesítésére és a most tervezett államnyomda, valamint a kibocsátandó állami papirospénzek első lépések lesznek abban az irányban, hogy a mai nehézkes, az ipari és kereskedelmi forgalomra bénítólag ható csereviszonyok gyökeresen megjavíttassanak. A birodalmi kormány mintegy két évvel ezelőtt küldötte ki Csént doktort, hogy az államnyomdák és az államjegyek gyártásának berendezését tanulmányozza, a ki Európában és Amerikában tüzetesen foglalkozott is földatáival. Hazatérése után beszámolt dr. Csént kiküldetéséről és jelentése nyomán a washingtoni nyomda berendezését találták legcélszerűbbnek. Remélik, hogy az első khinai államnyomda berendezésével két éven belül elkészülnek, úgy hogy 1913-ban, a mikor a khinai parlament össze fog ülni, az államnyomda megkezdheti működését. Két amerikai rézmetsző már alkalmazást talált, egyrészt, hogy a berendezés fölött felügyeljenek, másrészt, hogy a khinaiakat a metázás tudományába és művészetébe beavassák.

A szőlő, mint gyógyszer. Most, hogy szüret előtt állunk, ismét aktuálisnak válik a szőlő-kúra kérdése. Sokan ugyanis még mindig nem tudják, hogy mielőtt jó tulajdonképpen a sok szőlő fogyasztása. Mennél több napot kapott a szőlő éréskor, annál nagyobb a cukortartalma. Az orvosok szerint a cukortartalma teszi a szőlőt alkalmassá a kúrára. Már a régiek is azt tartották, hogy a szőlő meggyógyítja a köszvényt, a gyomorbajt, a máj- és tüdőbajt. A máj betegségeinek kivételével most is alkalmasnak találják a szőlő-kurát a sorolt bajok orvoslására. Az orvosok megállapították

ugyanis, hogy a májbajnál a szőlő nagyon előmozdítja a cukor-betegséget. A külföldi orvosok most a tüdőbajnosokat külön szőlő kúrára berendezett szanatóriumokba küldik kitünő eredménnyel. A kúra természetesen nem hat közvetlenül a tüdőre de nagyon elősegíti a gyógyulás proczesszusát. Megállapították azt is, hogy a szőlőkúra nagyon jótékonyan hat a szívre és az idegekre, miért is a nenrasztenikusok is használják. Beteg ember azonban orvos nélkül ne alkalmazza a szőlő-kurát, mert gyulladás helyett nagyon könnyen súlyos bajt szerezhet magának. A kik például bélhurutban vagy tüdővészben szenvednek, vagy lázasak, azoknak nem tesz jót a szőlő. Ujabban a légzőszervek megbetegedésénél is ajánlják az orvosok a szőlőt mint orvosságot, a mely a vérszegényekre is kitünően hat. A szőlőkúrára berendezett szanatóriumokban kis- és nagy-kurát különböztetnek meg. Az előbbinél fél-fél kilogram szőlőt adagolnak minden étkezéshez, a nagy kuránál két kilót is. Sok helyen a szőlőt kipréselik és úgy adják a betegeknek, hogy megkímélik attól a fáradtságtól, a mit a nagy-mennyiségű szőlő fogyasztása okoz. A gyöngébb szervezeteknél a szőlő levét fölforralják, így a gyomor-bajnosoknál is. Általánosan úgy használják a szőlőkurát, hogy két kilóval kezdik s fokozatosan fölviszik négy-öt kilóig naponként. A ki kibírja, ehgyomorra egye az első porciót, a másodikat egy órával ebéd előtt, a harmadikat pedig szintén egy órával a vacsora előtt. A kúra alatt tartózkodni kell a zsiros ételektől, salátaféléktől és a sörteől. A szőlő héja és a magva a gyomornak bajt okozhat és ezért jobb, ha nem nyelik le. A kúrához legajánlatosabb a nagyszemű, vékonyhéjú szőlő. Hogy a szőlőt fogyasztás előtt gondosan meg kell mosni, szinte fölösleges mondani. Figyelmeztetni kell azonban a kurát tartó embereket, hogy minden porció után öblítsék ki a szájukat és keféljék meg a fogukat, nehogy a szőlő sava megtámadja a szájpadlást és a fogat. A szőlő nagyon jó hatással van a vesére is, a vizi-betegséget azonban nem gyógyítja a mint sokan hiszik. Soványító-kurának is használják a szőlőt, csak hogy ez esetben nem szabad nagyon dusan táplálkozni, mert akkor a kúra hatása kárba vész. A marienbadi és karlsbadi kurák után nagyon jó hatással van a mérsékelt szőlőkúra.

Embervadászat vérebekekkel. Az északamerikai Egyesült Államok és a Kanada között levő határon a napokban borzalmas színjáték folyt le; a határ mindkét oldalán 1400 férfi a vérebekek egész falkájával üzött és hajszolt egy embert, a ki hetek óta az ottani őserdőben rejtőzik és legutóbb oly brutális erőszakot követett el, hogy az egész lakosságot felbáborította. A riverdalei iskolaépületben, a mely meglehetősen elhagyott helyen fekszik, a mult napokban megjelent egy züllött külsejű fiatal ember és fegyverrel kezében kényszerítette az iskola tanítónőjét, — a ki egyébiránt a kanadai miniszterelnöknek rokona és történetesen teljesen egyedül volt az épületben, — hogy azonnal kövesse őt az erdőbe. Brice kisasszony kétségbeesetten védekezett, majd dulakodásra került a sor, miközben a vakmerő csavargó a leányt leütötte és teljesen eszméletlen állapotban magával czipelte. A később magához tért hölgyet aztán revolverrel kényszerítette kísérelje a további gyaloglásra és órákon át tartó vándorlás után végre az erdő mélyén tüzet rakott és életveszélyes fenyegetésekkel kényszerítette a leányt, hogy szenvedélyét kielégítse. Azután előkérülta whisky és a szerencsétlen tanítónőnek egész a reggeli szürkületig mulattatni kellett a merénylőt, végül egy véletlen folytán sikerült neki egérutat nyernie és Riverdale-ba bazavánszorognia. Szánalmas állapotban, se-

bekkel és vérrrel tele, érkezett otthonába, a bol már kétségbeesetten kutattak utána hozzátartozói. A mikor pár nap múlva köztudomású lett a dolog, a lakosság felháborodása batárt nem ismert és távirati úton értesítették az összes szomazédközségek lakosságát a szörnyű esetről. Az egész vidék férfilakossága talpra állt s most fegyveresen, vérebbekkel kutatják a csavargó nyomát, hogy amerikai módon végezzenek vele. Eddigelé ugyan nem kerítették kézre a merénylet, a ki egyik, nyomon levő üldözőjét le is lötte és aztán az erdőbe menekült, de, a mint a híradás szól, aligba fogja elkerülni sorsát, mert a lakosság teljesen körülfárta már a területet.

Hogyan étkeztek hajdanában. Az ó- és középkor bűvárai nem egy könyvben számoltak be azzal, hogy mit ettek a különböző korok emberei. Az emberi táplálkozás történetéről tehát határozott fogalmunk van. Most Páris könyvpiacán egy új könyv jelent meg Armand Lebault tollából, mely beszámol a különböző évszázadok embereinek étkezéséről.

A régi egyiptomiak főleg hagymaevők voltak. Evégből az egyiptomi szakácsok a hagymák különféle elkészítésére igen nagy gondot fordítottak. A fáraók országának szakácsai nagy leleményességgel mind újabb variációját találták fel a hagyma elkészítésének. A hagymaevésnek oly nagy jelentőséget tulajdonítottak, hogy még a holtak sírjába is tettek hagymát. Sok sír felkutatásánál került felszínre a mumiákkal együtt hagyma is, mely évezredek dacára elég jó állapotban volt. Főzeléket papiruszból és lótuusból készítettek. A Nilus országának lakói a roastbeaföt sem vetették meg. Persze ez már csak a gazdagabbaknak állt módjában. Ebhez hatalmas korokban itták az ó különleges söreiket. A sört igen kedvelték, sőt egy fenmaradt legenda alapján a sör felállítását Osirisnak tulajdonították. Egyébként a forró égeli dacára még jóakarattal sem lehet az egyiptomikra reáfgni, hogy nem voltak alkoholisták. A görögök nagyon szerették a főzeléket, gyümölcsöt és gyökereket. Húst és halat csak kis mértékben fogyasztottak. Krisztus előtt 6 századdal a görög konyhaművészet is magas fokra emelkedett. Süteményt és kalácsot árpából készítettek. Inni az egykori hellének igen ittak, csak hogy boraik igen gyengék voltak. Az ivás jogával azonban csak egy bizonyos korban élhettek. A föltétel az volt, hogy csak házassággal ihatott. Plátó 18 éves korában ivott először. A mértékletességre azonban mindamellett nagy súlyt helyeztek. A szakácsok Görögországban nagy tiszteletnek örvendtek. Igen megbecsülték őket, sőt ha egy-egy szakács valami újfajta ételt fedezett fel, arra valóságos szabadságot kapott. Bizonyos ideig csak

neki állt jogában az általa feltalált ételt főzni. Krisztus előtt 470-ben a görögök egy társaságot alakítottak az étkezés fejlesztésének fokozására. Nagy ünnepek idején, étkezés alkalmával madarakat eresztettek be a szobába, melyeknek tollazatát szagos vízzel illatosították. Ilyenformán kellemes illat volt az étkező helyiségekben.

A görögökkel ellentétben a rómaiak kifejezett bűsevők voltak. Főleg disznóhússal éltek. A konyhára nagy gondot fordítottak és valóságos luxust űztek az étkezésből. Keleti háborúk idején esetről-esetre magukkal vitték az illető ország kitűnő hirben állott szakácsait is. A középkor elején az étkezés három tál ételből állott. Először salátaféléket ettek, hogy étvágyuk legyen. Azután került a sor növényfélékre és végezetül a húsról. Disznóhúst és vadhúst ettek. A gyümölcs- és a süteményféléket sem vetették meg. Később az étkezés elvesztette a fontosságát és csak sokára a francziák hozták újra divatba a konyhaművészetet.

Szerkesztői üzenetek.

39. A „Pótlék”. XVI. 13. pontja hatodik bekezdése a mérvadó.

K. V. J. 1. Sorsjegye nem nyert.

Tiszta 1885. 1. Igen. 2. Leghelyesebben teszi, ha szolgálati úton adja elő kérelmét.

Hódmezővásárhely. Szolgálati úton bármikor kérheti. Ha közvetlenül helyezik át, ruházattal nem lesz újból ellátva.

H. P. csendőr. Kérje szolgálati úton, hogy átveszik-e, azt megmondani nem tudjuk.

102. Lehetni lehet, de felvétele nagyon kétes; kérvényt kell benyújtani.

22. A törvény betűje szerint büntett, hogy a bíróság figyelembe véve a körülményeket minek fogja minősíteni, azt előre nem mondhatjuk meg.

1881. 1. Igen. 2. A felülvizsgáló bizottság határozatától függ, ha rokkantnak osztályozzák, úgy katonai szolgálatot nem tehet.

3333. Nézetünk szerint igénybe vehető.

Érdeklődő. A kérvény bélyegköteles.

911. A honvédség főparancsnoka: báró Klobučar Vilmos lovassági tábornok; helyettese: vitéz Rupperecht Henrik altábornagy. Cikkkére később.

K. Gábor őrm. Közvetlenül kérheti aránya a vallás- és közoktatásügyi ministertől.

Tátrai D. L. 1. Ily ügyek mindig huzódnak, nem marad más hátra, mint türelemmel várni.

1887. F. Ily indoklással kérheti.

Gyergyóházi őrs. Az őrsparancsnok köteles beszerezni.

K. B. Nem számít be.

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

M. klr. csendőrség, boszniai csendőrség, cs. és klr. közöshadsereg szerződ. szállító

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbőrből készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény melletti szállítását. " " "

Kívánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

HIVATALOS RÉSZ.

Közigazgatási döntvények.

A nőtanító férjét az 1891:XLIII. t.-cz. 6. §-ában biztosított temetkezési járulék akkor is megilleti, ha a tényleges szolgálatban elhalt neje az ellátásra jogosító szolgálati időt még be nem töltötte.

(A m. kir. közigazgatási bíróság általános osztályának 19. sz. döntvénye.)

A ki szülei hívására megy Amerikába, a kivándorlási törvényben előírt feltételeknek szintén eleget tenni és utlevelet szerezni tartozik.

(A m. kir. belügyminiszter 1909. évi 6122. sz. határozata.)

Közfogyasztásra levágott sertésnek háját a husvizsgálat előtt a törzs többi részétől különválasztani, illetőleg kifejtetni tilos.

(A m. kir. belügyminiszter 1909. évi 3154. sz. határozata.)

A vasuti állomásfőnök rendészeti hatáskörében az állami közigazgatásnak közege; hivatalos eljárásában, ha őt valaki sértő kifejezéssel illeti: kihágást követ el és az ügy elbírálása a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik.

(A m. kir. hatásköri bíróság 1909. évi 145. sz. határozata.)

A vasuti és hajózási üzemekkel kapcsolatos irodai munka vasárnapokon az egész napon át végezhető.

(A m. kir. belügyminiszter 1909. évi 7064. sz. határozata.)

Utlevélnélküli kivándorlónak kioktatása arra, hogy a határon átszökötető kísértőt hol találhat, az 1909. évi II. t.-cz. 41. §-ába ütköző kihágást képez.

(A m. kir. belügyminiszter 1910. évi 1836. sz. határozata.)

Ha nyilvános verekedés alkalmával a verekedésben tényleges katonai szolgálatban álló egyén is részt vett: a katonai cselekménynek elbírálása a katonai hatóság, a nem katonai cselekményének elbírálása a polgári, illetve közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik.

(A m. kir. hatásköri bíróság 1908. évi 83. sz. határozata.)

Tojiskereskedőnek azon cselekménye, hogy fogolytojásokat vesz, a vadászati törvény 30. §-ába ütköző kihágásban való részesség tényálladékat képezi.

A m. kir. belügyminiszter 1909. évi 6352. sz. határozata.)

Járásparancsnokság áthelyezése.

A m. kir. IV. csendőrkerület ungvári szárnyának területén fekvő uzsoki járásparancsnokság, 1911 október

1-ével a sátorlajhajhelyi szárny területén fekvő Mező-laboreczra helyeztetett át.

Őrsáthelyezés.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület nagykarolyi szárnyának területén fekvő kismajtényi őrs, 1911 október 1-ével Domahidára helyeztetett át.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Nyugállományba helyeztetett:

1911 október 1-ével:

Catrusca Titusz, m. kir. II. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint »rokkant, mindennemű népfölkelési szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Wien.

Okiratilag megdicsértettek:

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

Barna András IV. számú csendőrkerületbeli cz. őrsvezető, tizennégy rendbeli lopás ügyében, több vármegye területén 309 órán át lankadatlan buzgalommal teljesített fásrúzó nyomozás alkalmával kifejtett eredményes tevékenységeért.

Előléptettek:

1911 szeptember 26-ával:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Kádár József, Borecs Mihály, Földvári Hirdus, Bede Barabás, Csulak Lajos, Ivácson József, Szász Ferencz és Rákosi Gy. Zsigmond őrsvezetők, *őrsvezető cz. őrmesterekké*; továbbá

Gál Lajos I., Loránt József, Butyka Dénes, Pestyán István, Székely Domokos és László Imre cz. őrsvezetők, *őrsvezetőkké*; végül

az 5 évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

1911 október 1-ével:

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Kubránszky Mihály, Jenő István és Zimmermann Jenő csendőrök, *csendőrz. őrsvezetőkké*.

Katonai szolgálati jel:

A II. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel ellátott:

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Vas Ferencz cz. őrsvezető, 1911 szeptember 20-án.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olyan finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, cimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb., míg **Reményi** legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** külön költségvetés díjlanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kerendő

Lovaglási jutalomdíj.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:
Ballács József járásörmester és Szabó Titusz csendőr
3—3 drb., Németh Pál örmester pedig 1 drb., 10—10
koronás aranyból álló lovaglási jutalomdíjban részesít-
tettek.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:
Demián János csendőr cz. örsvezető, Pujkon Mária-
val, 1911 július 25-én, Borbándon.

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:
Mente József cz. örmester, Mózes Jolánnal, 1911 aug.
20-án, Alsóesztergályou.

Domin Mátyás csendőr cz. örsvezető, Brestyánszky
Francziskával, 1911 szeptember 4-én, Vágújhelyen.

Dudás Dezső cz. örsvezető, Szvetlik Róziával, 1911
szeptember 2-án, Orosházán.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:
Hári József I. cz. örmester, Verseghe Mária Borbála-
val, 1911 szeptember 25-én, Ludányban.

Geszti Sándor csendőr cz. örsvezető, Kipke Mária-
val, 1911 szeptember 3-án, Béládon.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:
Barta Mózes cz. örsvezető, Szücs Eszterrel, 1911
augusztus 20-én, Békésen.

PÁLYÁZATOK.

Egy irtóki állás a nagybereznyi kir. járásbírósnál. Fizetés
pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 320 korona, esetleg termé-
szetbeni lakás. Négy középiskolai osztály. Magyar nyelv szó-
ban és írásban. Hat havi próbaszolgálat. Telekkönyvi vizsga.
Kérvények a beregszászi kir. törvényszék elnökéhez 1911. évi
november 4-ig.

Egy irtóki állás a szászsebesi királyi törvényszéknél. Fize-
tés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 480 korona. Magyar nyelv
szóban és írásban. Német és román nyelv ismerete kívánatos.
Telekkönyvi vizsga. Hat havi próbaszolgálat. Négy középiskolai
osztály. Kérvények a nagy-sebesi királyi törvényszék elnökéhez
1911. évi nov. hó 2-ig.

Egy hivataliszolgai állás a losonezi kir. járásbírósnál. Fize-
tés pótlékkal 600 korona. Lakpénz 280 korona, esetleg termé-
szetbeni lakás. Ruhailletmény 100 korona, esetleg természetbeni
ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a balassa-
gyarmati kir. törvényszék elnökéhez 1911 november hó 16-ig.

Végül az 1873: II. tcz. által ugyan a kiszolgált altiszteknek
nem fenntartott, de a továbbszolgáló altiszteknek feljánlott.

Egy rendőrbiztosi állás Borosjenő községben. Fizetés 1200
korona. Természetbeni egyenruha. Négy középiskolai osztály,
vagy e helyett azt igazolja, hogy mint örmester vagy mint
csendőrszervező szolgált. Magyar nyelv szóban és írásban. Kér-
vények a borosjenői járási főszolgabíróhoz 1911. évi november
hó 30-ig.

Egy eszolgai állás a budapesti m. kir. tudományegyetem em-
bertani tanszékénél. Évi fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz
400 korona. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és
írásban. A kinevezés ideiglenes. A «Rector Magnificus»-hoz cím-
zett kérvények az egyetem rectori hivatalához 1911. évi novem-
ber hó 6-ig.

Egy-egy folyamfelvigyázói állás Aradon és Soborsinban. Fize-
tés 800 korona és szabályszerű személyi pótlék. Lakpénz Aradon
320 korona. Soborsinban 160 korona. Magyar nyelv szóban és
írásban. Egy évi próbaszolgálat. Gyakorlati vizsga letétele. Kér-
vények az aradi m. kir. folyammérnöki hivatalhoz 1911. évi
december 1-ig.

3-szori bekenésre meg-
szabadul kelle-
metlen láb-, kéz-
és hónaljizzadásától a Riesz-féle kenőcs hasz-
nálata által. 1'20 fillér beküldése ellenében
bérmentve, utánvéttel 1'75 fillérért szállítja
Riesz A. gyógyszerész Szent János gyógy-
szertára, Budapest, Széna-tér 1. (Azelőtt
Kiskunhalas.) Értéktelen utánzatoktól óva-
kodjék. — Postai szétküldés naponként. —
Gyógyszerkülönlegességek nagy raktára.

Schwáb József műórás és ékszerész
Szabadka, Fő-tér. ::

A m. kir. csendőrség szíves figyelmébe! Az a csendőr, aki órát, ékszeri akar
vásárolni, úgy késszen minni részleteire, forduljon olyan czéghhez, amely rövid 1—2 órá alatt ki-
rájlag csak a csendőrségtől 120 elismerő lepecsételt, ezen elismerést csak az őri érték el,
mivel a saját kézből szabályozott órá egy hó alatt legfeljebb csak 5 perccel különbözhetsen. Kérem
szíveskedjenek mintákat kérni. A mintáknak ára 8 koronától feljebb.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =
VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...

Jegyzék a kitiltott örsfőzőnőkről bekötve
raktárunkon kapható.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
 Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
 minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A nyomozó kutyákról.

Irta: Havrenek János csendőrhadnagy.

Örömmel olvastam lapunk 34. számában megjelent azon két cikket, mely a nyomozó kutyákra vonatkozik, mert most már erős a hitem, hogy némileg megtört a jég és akad olyan is, ki vitatkozni hajlandó az ügy érdeméről.

Az első cikltre nincs mit szólnom, mert az oly bőven és behatóan ismerteti a kutyaügyet, hogy fejtegetései előtt meghajlok és csak arra kérem a cikk íróját, hogy még több hasonló cikkel támogassa a bizonytalanság homályába burkolt ügyünket.

A «Betörő» cikkére általánosan az a válaszom, hogy annak íróját is kérem, áldozzon ügyünkre még ezután is egy kis fáradságot és csak érveljen, vitatkozzék továbbra is, mert tényleg csak így tisztulnak az eszmék, de előre jelzem, hogy ügyünk sikerében oly erős a bizalmam, hogy állítom, hogy ha a kérdéses cikkben felhozott ellenérveknél háthatósabbakat nem képes kimutatni, akkor azokat nem én ugyan, de a gyakorlati tapasztalatok fogják megdönteni, természetesen nem máról holnapra, hanem 1—2 év alatt.

Sorba veszem az ott felsorolt eszméket.

Nálunk jelenleg és tudtommal 3 testülethelyi egyénen kívül senkit nem lehet képzett rendőrkutya-idomítónak nevezni és így mindenki csak laikus, de arra való az utasítás és a tapasztalat, hogy azok a kik bajlamot éreznek ahhoz, ezek segélyével magukat kiképezzék. Igaz, hogy a Most-féle idomítási utasítás irányja a németben kissé nehézkes, de azért megérthető, azután meg 1—2 év múlva jöhet még olyan utasítás is melyet mindenki megért. Ilyen volt a német Gersbach-féle utasítás is, csak hogy ez inkább erőszakos eszközökkel dolgozott és éppen ezért ítéli el az újabb felfogás. Ezen utasítás összeállításában azonban sokkal célszerűbb, irányja sokkal érthetőbb mint Most-é. No de az a fő, hogy most már egyáltalában lesz utasításunk.

Hogy mily tudás szükséges és mi nem elegendő a kutyaidomításhoz, erről beszélni nálunk még korai. Előbb meg kell kísérelni, még pedig nézetem szerint annál hamarabb érünk el eredményt, minél többen fognak hozzá a kísérelkezéshez. Míg ugyanis egyik helyen

áthelyezés, elvezénylés következtében marad félbe az idomítás, addig másutt vagy a kutya mutatkozik idomításra alkalmatlannak vagy pedig az idomító veszíti el türelmét és ha most már 15—20 ember kíséreltezik az országban akkor sokkal inkább megvan a remény, hogy azok közül többen fognak sikert elérni, mint ha 1—2 ember buzgálkodik az ügy érdekében. Ha t. i. többen foglalkoznak az idomítással akkor már ennek a tudata is erős serkentőjévé válik a tevékenységnek. Részemről tehát csak őszinte örömmel fogom a jelentkezéseket tudomásul venni és tölem telhetőleg a legmesszebb menő mérvben segítségére leszek mindenkinek, ki ez ügyben ilyenre szorul. Segítség alatt itt természetesen csak erkölcsit értek és ilyenek lehetnek a kutya-anyag, idomító eszközök stb. beszerzésének közvetítése.

Hogy nálunk mennyi idő alatt leszünk képesek egy kutyát teljesen kiidomítani, ezt meghatározni legalább is bajos, mert a szolgálati elfoglaltság, az idomító és a kutya képességei és az idomítást megnehezítő, vagy megkönnyítő helyi viszonyok, mind befolyással bírnak erre. Tény az, hogy eredményesen idomítani lehet és szükséges: hogy kinek mennyi idő alatt fog ez sikerülni, az a dolog lényegére, különösen azon szempontból, hogy csináljuk-e, vagy ne csináljuk, közömbös.

Igaza van a cikk írójának, hogy a kutyának mindig a gazdája mellett kell lenni és hogy ha hosszabb szolgálatba megy a csendőr, ez nem történhet így. Ez helyes, de ismét csak ügyünk sikerébe vetett megdöntöhetetlen bizalmamból kifolyólag állítom, hogy nincs messze az idő, mikor meg lesz engedve a kutyának szolgálatba vitele, sőt általánosan el is lesz ismervé annak szükséges volta.

Jelenleg e nek legfőbb akadály, hogy a kutya által harapással más testében vagy tárgyan teendő károkat felelősséget a kincstár nem vállalhat. Erre jelzem, hogy az nem is kell, mert erre lehet havi 1—2 koronáért * biztosítást kötni egész 50,000 kor. kártérítési összegig. Abban az esetben pedig, hogyha otthon kell hagyni

* (Ki fizeti ezt? Hát a kutyaharapás miatt bekövetkező visszatérítést ellen hol lehet biztosítani? Szerk.)

Első magyar vill. erőre berend. hangszer-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerszámdíkt szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Oeska és a szabadalmazott Rákóczi társaság Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2. Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fúvó hangszereit és alkalmatosságokat. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Argyazék minden hangszerről külön küldetik. Magyarországon legnagyobb vonós és fúvós hangszerek gyára.

STOWASSER JÁNOS

csás. ár. és királyi udvari eszallító a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir. honvédség házi hangszerkészítője, az Oeska és a szabadalmazott Rákóczi társaság Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

a kutyát, akkor egyszerűen nem foglalkozik vele senki, de a vele való folytonos foglalkozás egyébként úgy is csak az első évben szükséges, később már elégséges a gyakorlatok megismétlése. Tény az is, hogy az idomításhoz, különösen a nyomozás tanításához több csendőr segítségére van szükség és így annyira megszokja a kutya ezen embereket, hogy ezekre is hallgat és így a legfontosabb gyakorlatokat végszükség esetében ezek is átismételhetik vele. Azon csendőrök kik egyébként soha sem láttak kutyát idomítani, nem is képesek más rendszerint idomítani, mint a hogyan azt az idomitótól látták!

A vidéki szakasziparancsnokoktól elégséges, hogy ha erkölcsileg támogatják az ügyet és ez különösen most az első időkben feltétlenül szükséges is, mert például részemről sajnálattal tapasztaltam, hogy itt nem összehozni kell az ügybarátokat, hanem először annak ellenségeit kell legyőzni. Sajnos, különösen az idősebb altisztek nem akarják belátni ezen kérdés nagy horderejét, irtózva minden újítástól. Ez így van, és az illetőknek egyelőre nem mondhatok mást, mint hogy ha már egyszer ők nem képesek lelkesedni egy oly mozgalom iránt, mely tisztán a szolgálat érdekeit szolgálja, akkor legalább ne rontsák el alantosaiknak kedvét. Akadt ugyanis olyan őrsparancsnok is, ki megtagadta alárendeltjének azon kérését, hogy hozzám azon szolgálati jegy továbbíttassék, melyben bejelentette az illető, hogy neki is nagy kedve volna hozzánk csatlakozni.

Elismerem, hogy pl. a nagyváradi tanosztályban volna a legjobb alkalom a kutyaidomításra, ezt már én régen megállapítottam, de elsősorban a legtöbb altisztnak már nincs mit keresnie ott,* másodsorban pedig ez pénzbe kerül — tudtommal pedig addig, míg erre törvényes alap nincs — a kincstár ilyesmire nem áldoz.

A mit az idomitók által elfogadandó jutalomdíjra és annak hova fordítására vonatkozólag javasol a cikk írója, azt én is elfogadom, bár czélszerűbb lenne majd az ilyen bevételekből bizonyos összeget a megalakítandó rendőrkutya-egyletnek is juttatni.

Örömmel jelzem, hogy egy fajtisza német juhász-kutyát már beszereztem, erős a reményem, miszerint még ez évben képes leszek 8—10 drb. fajtisza német juhász-kutyát tenyészteni.

Cikkem ezen részét vegyék azok is tudomásul, kik ily kutyák mikénti beszerezhetése érdekében fordultak hozzám.

A putnoki őrsnek van már egy németországi rendőrkutya-szüllőktől származott ritka szép példány kan német juhász-kutyája is és ha valakinek volna már ilyen nőtény kutyája, pároztatás céljából lépjen érintkezésbe a putnoki őrrel.

* A „Betörő” csak azt állította, hogy egyelőre itt lehetne kiképezni és onnan kiképzett kutyákat kiadni stb.

Minden őrsön kutyát tartani természetesen költséges és felesleges is. Ezt részemről is így tartom, de járasként legalább egy kell,* mert éppen abban rejlik a sikeres nyomozás biztosítéka, hogy a kutya 2—3 óra alatt a helyszínén legyen. ez pedig szakasz és szárny székhelyéről ritkán vihető keresztül.

Reméljük, hogy idővel lesz átalány, lesz egylet és szaklap, mely utóbbi kettő fogja megadni az ügynek azt a lökést, melytől biztos uton és határozott irányban fog a teljes kifejlődés felé közeledni. Hogy ha ez kezdetben nehezen fog menni, az ne osztagesszen el bennünket. Nekünk már nem kel majd egészen járatlan utakon haladni, osztrák és nemet bajársaink megmutatták és meg fogják mutatni azt az utat, melyet ők már előzőleg helyesnek ismertek ki.

A ki tud németül, az nagyon helyesen teszi, hogy ha a berlini »Der Polizeihund« szaklapra előfizet. Ebből sok érdekes dolgot fog megtudni.

Végül megemlítem, hogy legutóbbi cikkemre ez ideig összesen tizenhárman jelentkeztek. Ezen kis szám feltétlenül az ügy iránti ellenszenvnek tudható be. Ez azonban nem baj. Van olyan fontos a dolog, hogy egy kis eszmecsere megérdemel és részemről csak segítségnek fogom minősíteni az esetleges megnyilatkozásokat, mert alkalmat ad úgy nekem, mint az ügy többi barátainak, hogy nézeteinket kifejtve, elősegítsük ezen nagy horderejű kérdés mielőbbi megoldását.

Sejtelmek.

1891 január 14-én történt az eset. Már végtelennek látszó hótakaró födte a tájat és még mindig szakadatlanul hullott a hó, mintha minden közlekedést meg akart volna akadályozni.

A f-i őrs akkoriban négy emberből állott; még pedig az őrsvezető, két csendőr és jómagam mint próbacsendőr voltunk oda beosztva. Az említett napon történt az a különös eset, hogy a próbacsendőrt egyedül hagytuk a laktanyában.

Rajtam kívül mindnyájan külső szolgálatban állottak, melyből csak a hó 15-én, részben reggel nyolcz órakor,

* Egyelőre megelégedhetnénk, ha minden szakasz székhelyén lenne egy-egy kutya. Szerk.

A legjobb órák,

47

legszolidabb ékszerek, egyszerűtől a legdrágábbig, egy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műrészénél Szegeden.

Javítások 5 évi jótállás mellett. Arjegyzék ingyen!

A tripoliszi háború színhelyéről. — 1. A város régi falai. — 2. Tripolisz madártávlatból. — 3. A tripoliszi kikötő.

részben délelőtt 11 órakor kellett hazatérniök. A hosszas teli este unalmát tanulással és írással igyekeztem elűzni, mert ezt követelték tőlem minden időben legjobban.

Körülbelül 10 órs tájban azzal a kívánsággal tértem nyugalomra, melyet már néhány fiatal csendőr az én helyzetemben titokban táplált, hogy t. i.: «Csak ma éjjel elő ne forduljon valami!» De valami határozatlan sejtelem azt sugta, hogy ez éjszaka nem mulik el csöndesen.

Mindenféle gondolatok közepette, melyek társaimra és jövőmre vonatkoztak, végre elaludtam. De nem volt nyugodt pihenésem; mert kusza gondolatom és rossz álmaim megzavartak.

Csak reggel felé aludtam el mélyen, de álmomból kíméletlenül fölzaklattak. Valaki oly eszeveszetten rángatta künn a csengőt, hogy örültem gondoltam az illetőt.

Hiányosan felöltözve, a köpenynyel befödve, inkább ugrottam, mint mentem a laktanya ajtajáig és sietve feltártam azt. A sötétben egy nőszemélyt láttam magam előtt, ki hebegve kapkodott szavak után, míg végre kinyögte: «Én dr. K... urnak cselédje vagyok. Azt üzeni, hogy valaki az urak közül jöjjön azonnal a v-i malomba, hol éppen most gyilkolták meg a molnárnét.» Ezt mondta és elsietett.

Az én fülemben csak a gyilkosság szó csengett, mi alatt hanyatt-homlok a legénységi szobába robantam. Itt mindenekelőtt gyertyát gyújtottam; az óra hajnali négy órát mutatott. Ez volt tehát oka rossz sejtelmeimnek, melyeknek este nem tudtam ellenállni; elátkoztam a nyomorult gonosztevőt, kinek éppen ebben az időben kellett elkövetni tettetét, a mikor én egyedül vagyok a laktanyában; nem azért, hogy éjjeli nyugalmaimat megzavarta, hanem azért, mert egy talány elé állított, melynek megfejtéséhez magamat gyengének éreztem. Eltűnődtem, hogy mit is tennének belyemben társaim, mit mondana az esethez őrsparancsnokom, ha itt lennének?

Ilyen és ehhez hasonló gondolatok között felöltözököttem, felszereltem és neki indultam a métermagasságú, hónak a v-i malom felé. Most voltam először arról igazán meggyőződve, hogy mily fontos a csendőrségi szolgálat, a mely több észet kíván, mint a mennyi a jelen pillanatban nálam elképzelhető volt.

A malomba lépve, már egész csoport kíváncsi embert találtam ott, kik semmiféle eseménynél nem hiányozhatnak. Minden szem reám irányult, várták mit teszek majd. Minden tekintetből ezt véltem kiolvasni: «No csendőrök, kik máskor mindég és minden csekélységnek kéznél vagytok, most nagy feladat elé állított a nemezis benneteket, mely talán kívül esik láthatárotokon.» De már ezen gondolatmenet közben megfogadtam, hogy nem nyugszom addig, míg legalább azt nem mondhatom, hogy megtette met kötelességem.

Körültekintve az előszobában (ott történt ugyanis a gyilkosság), láttam, hogy a harc a gyilkos és áldozata között rettenetes lehetett, mert köröskörül a falakon, még a szoba mennyezetén is nagy vérfoltok voltak, a kövezeten pedig egész vértócsák.

Egyelőre nem maradt más hátra, mint a sok felesleges kíváncsiskodót, kivéve néhány rokont, a helyszínről eltávolítani; bár úgy gondolkoztam, hogy: «ki tudja, nincs-e a tettes közöttük», ezért aztán mindegyiknek jól a szemébe néztem; de főleg odaigyekeztem, hogy a véryomok lehetőleg érintetlenül maradjanak.

Ezután azt kérdeztem a jelenlévőktől, hogy az orvos

a szobában van-e a halott mellett, mire azt válaszolták, hogy az orvos a molnárnét még élve találta, első segélyben részesítette, belső szobájába vitette s a belépést mindenkinek megtiltotta. E miatt én sem akartam a szobába bebatolni, arra számítva, hogy az orvos rövid időn belől kijön onnan.

Néhány perc múlva, melyek óráknak tetszettek, megjelent az orvos és aggodalmas arccal értesített, hogy a molnárné állapota aggasztó. Az egész idő óta (körülbelül reggel hét óra tájban) csak egy világos pillanata volt, melyet ő (az orvos) arra használt, hogy a tettes felől kérdezősködjék. Az orvos kérdésére a haldokló gyenge hangon és nagy megerőltetéssel ennyit felelt: «Fiatal ember, középmagas, halvány arcú, fekete ruhában, keményített ingben.»

Általában ezek voltak utolsó szavai. Azután jött a pap és a hatóság, kiket gyorsan idehoztattam, de minden biába volt; a sulyosan sebesült nem tért többé magához és január 15-én reggel nyolcz óra után kiadta lelkét; ajka, mely nekünk még oly sokat és fontosat tudott volna mondani, örökre elnémult. Ott feküdt a gyöngö asszony, ki azon teremtmények közé tartozott, melyek a legnagyobb csöndben, minden feltűnés nélkül teljesítik kötelességüket, végtelenül meggyászolva jelenlévő férjétől, ki ép oly ártatlanul, mint irgalmatlanul lett megfosztva élete párjától.

Ezalatt a legénység is visszatért külső szolgálataiból; ig hát már nem voltam egészen a magam személyére utalva. Megjelentettem őrsparancsnokomnak kevés tapasztalataimat és benyomásaimat. Az egész helységben nagy izgalom uralkodott, senki sem akart rendes napi foglalkozásához térni; mindenki a kapu előtt ácsorgott és a szomorú eseményről vitázott.

Nekünk csendőröknek nehezen ment a gyilkos utáni hajszja. A haldoklónak az a néhány szava volt egyetlen bizonyítékunk, melynek alapján a tettest kereshettük.

Hosszabb, fáradhatatlan kutatás után végre sikerült egy fiatal munkást a v-i szöggyárból elfogni, kinek szemléleirása és ruhái egyeztek a molnárné adataival. G. Péternek hívták és azt a benyomást tette, mint a ki képes ily rettenetes tett elkövetésére.

G. P. nőtlen volt; kiderült, hogy a molnárné kis üzletében szokott vásárolni és ig a háziszokások ismereteseek voltak előtte; hogy még késő este a tett színhelyén volt, adósságot fizetett és ismét hitelre vásárolt és hogy a meggyilkoltnak férje előtt ezeket mondta volna: «Magoknál a nagy drágaság miatt már alig lehet vásárolni» és: «éjjel ide könnyen betörhet valaki, mivel a kapu mindég nyitva van». Még kitudódott róla az is, hogy a kritikus estén este 12 óráig három különféle vendéglőben tartózkodott, keveset ivott és mindenütt készpénzzel fizetett.

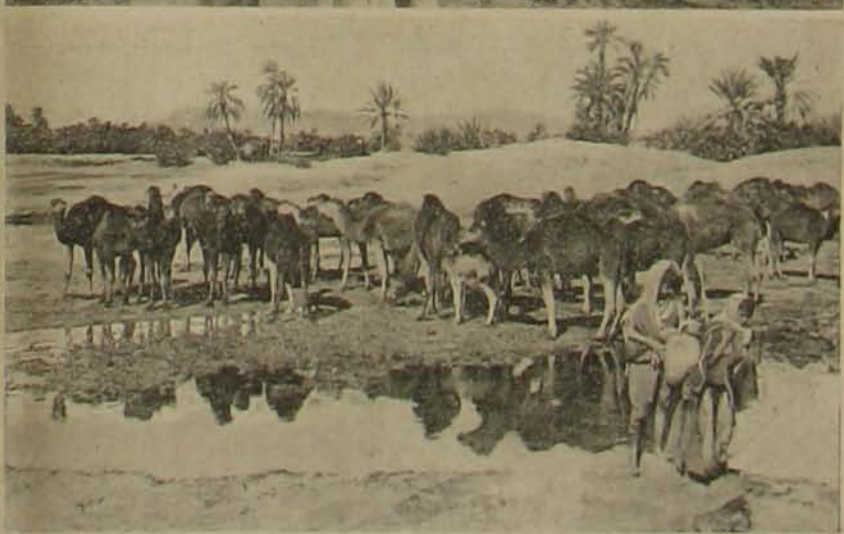
Különösen az a körülmény volt reá végzetes, hogy éjjel után nyoma veszett. Hálótársa azt beszélte, hogy G. P. csak reggel felé jött haza. G. P. ezt hosszas hallgatás után be is vallotta. De azon kérdésre, hol töltötte az éjszaka másik felét, mindég azt felelte, hogy nem tudja, nem emlékszik reá stb. A nyomozásnak ezen eredménye a bíróságnak bejelentetett, a mely G. P. elfogatását elrendelte. Nekem kellett őt elfogni, de előbb még egy eredménytelen házkutatást tartottam nála. Az egész környék őt tartotta bűnösnek.

Csak az én szívem dologott érte, csak nekem volt olyan érzésem, hogy ez az ember, dacára a sok gyanu-

Ha fáj a feje⁷ ne tévőzzék, hanem használjon azonnal

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógyszárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítással.

Beretvás-pastillát

A tripoliszi háború színhelyéről. — Nomád tábor. — 2. Imádkozó arabok. — 3. Egy oázis. — 4. Teve-karaván egy oázisnál.

oknak, ártatlan. De egyelőre nem tehettem semmit. A nyomozás tovább folyt. G. Péternek vallomása mindig ugyanaz maradt és rövid időn belül a törvényszék elé került. Mindenki, még a bírák is őt találták bűnösnek.

Február 1-én őrsparancsnokom S. község határába vezényelt a rendes őrájára. Étkelés után szolgálathoz léptem. Utam B. községbe vezetett, hol a lefolyt napokban községi elöljárói választások voltak. Érdeklődtem, kiket választottak meg újra és kik maradtak a régié. Megtudtam, hogy csupán egy új elöljárót választottak. Fel is használtam az alkalmat, hogy az új esküdttel megismerkedjek és meglátogattam. Valami zsellér volt, de igen kiváló, nyílteszü, őszinte ember, kinek fellépése és beszéde bámulatba ejtett. Több mint egy óráig tartózkodtam nála, a községnek mindenféle politikai, gazdasági és családi viszonyairól beszélgetve és úgy meg voltam elégedve, hogy igazán sajnálattal távoztam házából. Tél volt, a parasztember ilyenkor szívesen eldiskurál és örül, ha valaki meglátogatja.

Sok egyéb között, ez az okos paraszt egy T. nevezetű családról is beszélt nekem; közel laknak a faluhoz és több gyermekük van. Az egyik fiu miatt, ki haszontalan semmittevő, az apának, sőt az egész családnak igen sok gondja és kellemetlensége van. Az apja molnárnak adta, de nincs sehol maradása gonosz természete miatt. Most is otthon van és lopja a napot, pedig atyja is szegény ember és nehezen keresi meg a mindennapi kenyeret.

Bár ezen családi viszonyok elmesélését csak úgy fél-füllel hallgattam, elmonetelemtör mégis felébredt irántuk érdeklődésem és elhatároztam, hogy megnézem a fiut. Gondoltam, ilyen emberek, ha rászorulnak, sok mindenre képesek és így ha valami történik, én már ismerni fogom őket. Elhatározásom mindjobban megérlelődött bennem és így felkerestem házukat a falu végén.

Midőn a házhoz közeledtem, fiatal szakállas férfi jött előmbe, de mikor észrevett, azonnal el is tűnt. Meggyorsítottam lépteimet és éppen akkor jutottam a kapuhoz, mikor egy nő onnan ki akart lépni. Mindketten zavarban voltak és kerestük a szavakat, míg végre megkérdeztem bova megy. Egyszerűen felelt: «kimegyek!» Kérdésemre hogy: «hová ki?» azt felelte: «talán csak ki szabad menni?» Milyen benyomásnak engedtem, azt nem tudom, de kissé megsértve a leány kissé goromba modorán, könnyedén megfogtam karjánál és ezt mondtam: «Nem. most a szobába fog követni». Mikor oda beléptünk, két férfit láttam magam előtt; az egyik az volt, a kit künn megpillantottam, a másik egy 80 éves öreg agastyán, kit az öregapának gondoltam. Hogy a konyhában a családnak legfiatalabb tagja (12 éves leány) tartózkodik, elkerülte figyelmemet. Miután a főszemély, kit kerestem hiányozni látszott, azt kérdeztem: «Melyik közületek Péter?» De választ sehonnan sem kaptam. Valami megmagyarázhatatlan érzéstől hajtva ismét szigorúan felszólítottam őket, hogy feleljenek kérdéseimre. Rövid szünet után az öreg felállt, hozzám lépett és azt mondta: «Caendör ur, Péter, a kit keres, legfiatalabb fiam, de mindnyájunkra nézve jobb lenne, ha nem született volna, ő lump, gazember, nincs maradása sehol sem, csak terhünkre van, daczára 19 éves korának, mely évek őt önálló munkásságra is képesíthetnék. Ha mindenáron kutatást akar tartani, nem tagadom, hogy itt van valahol a házban, az én tudtommal ez bizonyára nem történik, de ez a csöcselék — a nővérekre mutatva — tartja rejte előttem.»

Gyorsan meggondoltam, hogy mily jogon tarthatnék

itt házkutatást, mivel csak az volt a czélom, hogy valakit, illetőleg a fiut, megismerjem. Még hozzá egyodul voltam, minden hatósági közeg kísérete nélkül. E miatt a további lépésektől szinte visszariadtam. De az ablak mellett birtelen árnyék surrant el és láttam, hogy egy körülbelül 12 éves kis leány a szemben levő szin ajtaját kinyitja és valamit felkiált. Még a falhoz támasztott létrát is észrevettem és még több okom volt hinni, hogy a keresett Péter ott van elbujva és nővére most óvakodásra inti.

Ismét érthetetlen sejtésem folytán a dolog nyomára igyekeztem jutni; azért hívtam az öreget, hogy jöjjön velem azonnal a szinbe. Odaérve, gyors elhatározással felkuszam a létrán. Eleinte a sötétségtől nem láttam semmit és meg kellett állnom, míg szemem a környezetet megszokta. Végre észrevettem, hogy nem messze szalmából fekvőhely van: rongyos takaró, sötét kabát, fekete kalap és kis darab kenyér beverték mellette. Megtapogattam a szalmát, még melegnek találtam. A madárnak még itt kell lenni, el nem repülhetett. Rengeteg szalma volt a szinben felhalmozva és igazán nem volt kedvem azt keresztül-kasul kutatni. De nem messze tőlem egy nagyobb csomó szalma feküdt lazán a földön és azt gondoltam, hogy Péter itt lehet. De e perczen eszembe jutott: «Miért e nagy igyekezet, hiszen csak arról van szó, hogy valakit megismerjek, mihez esetleg máskor jobb alkalmam nyílik». De belső érzésem ezt sugta: «Csak tovább; már megkezdted, fáradságodat eredmény kíséri!»

(Vége köv.)

A gyalogposta.

Elmultak a régi jó idők, midőn minden földesúrnak, szolgabírónak s csaknem minden községnek volt egy jólábú czigánya, kinek a levelek széthordása volt főkötelessége. Ma a vasút s postakocsi pótolja a primitív intézkedések helyét, bár azért a «postások», különösen mint levélhordók, a nagy városokban ma is megvannak, sőt hasonlíthatatlanul nagyobb számban, mint a menyinyien egykor a gyalogpostások voltak.

Régen természetesen a gyalogposta volt a hirtudósítás egyedüli közvetítő eszköze. Az ó-egyiptomi emlékeken látjuk, hogy már valóságos testületet képeztek, melybe egyenesen a gyorsabbi egyéneket vették fel. Egyes elavult papyrus-tekercseken még líres futók neveit is olvashatjuk s tudjuk róluk, hogy mindennap hajnalban megjelentek a királyi palotában s ott átvették a tekercseket, melyek a nagy birodalom különböző részeiben tartózkodó kormányzókhoz szölettek.

Görögországban, hol a testgyakorlat minden nemét oly nagy gondnal ápolták, már valóságos kengyelfutókat is találunk, kik ily postaszolgálatokat teljesítettek. Nevük «Hemerodromoi», azaz napi futók volt; nagyobb-

A tripoliszi háború színhelyéről. — 1. Arab vargák. — 2. Arab kút. — 3. Tripoliszi város. — 4. A tripoliszi kikötő partja. — 5. Oudjaki spahi.

részt serdülő fiatalok, kik az olympiai játékokon diadalt nyertek. A leveleken kívül csak ívet, nyilat, dárdát vibettek magukkal. Egyes történetírók valóban mesés adatokat sorolnak föl működésükről. Midőn az atheneiek Dariusz betörésekor a spártaiaktól gyors segítséget kértek, Philippides hemerodrom az 1200 stádiumot (mintegy 200 kilométer) tevő utat egy nap és egy éjjel tette meg s Epaminondas korában is hasonló böstetteket vittek végbe. Nem csoda, ha még ma is vannak emlékoszlopok, melyeken ily állami szolgálatban állott kengyelfutók érdemeit sorolják fel az utókornak.

Sokkal kevesebb tekintélye volt a gyalogpostásoknak Rómában, mivel e célra ott csak rabszolgákat vagy szabadon bocsátottakat használtak fel. Gyakran olvasunk puauszokat megbízhatatlanságukról. Egykor a római gyalogpostások Vespasian császárhoz tömegesen kérvényt nyújtottak be a cipőpénz felemelése végett, azonban igen rossz sikerrel, mivel a fősvény császár e kérvényre elrendelte, hogy a cipőpénzt egészen el kell törölni s a gyalogpostások ezentúl meziláb teljesíték kötelességüket.

A római birodalom megszűnte után a posta intézmény is hanyatlásnak indulván, csak egyes testületek, különösen zárdák, egyetemek s városi hatóságok tartottak gyalogpostákat. A kereskedők lassanként lovaspostákat rendeztek be. A városok levéltáraiban egész az újabb időkig mindenkor találunk szabályzatokat, melyek a postaszolgálatra vonatkoznak. Mivel a legtöbbször e szolgálat veszélyes is volt, mindig felfegyverkezve jártak, de emellett igen természetesen nem is voltak megbízhatók, mivel a reájuk bízott leveleket gyakran használták fel saját céljukra.

Oly világrészekben, hol a lovat nem ismerték, a gyalogpostások rendszere tökéletesebben fejlődött. Így Peruban a spanyol bódítás idejében valóban hámulatrámeltó tökéletességben szerveztettek. A „csaskik” (csérélők) ugyanis nemcsak valódi kengyelfutók, hanem teljesen megbízható egyének is voltak. Az üzenetek nagy részét szóbelileg közvetítették s balálbűntetés terhe alatt kellett a bivalatos titkok megőrizniök. A birodalom négy fő útján, mintegy hat kilométer távolságra egymástól, kis faházak voltak szalmával fedve, melyben a csaskik tartózkodtak. Béke idején négy, háború esetén nyolcz vagy több kengyelfutó is volt minden házban, úgy, hogy bármely pillanatban képesek voltak az üzeneteket tovább szállítani. Kettő rendszeren köteles volt a ház előtt állani mindkét irányban előrenézve az úton, hogy a szomszéd állomásról adott tűzjelt észrevegye. A mint a tűz fellobogott, az, a ki azt meglátta, rögtön meggyújtotta a készletben tartott fecsomagot, hogy a legközelebbi postaőrséget értesítse. Ezután a várt kengyelfutó előreszaladt egy darabig, hogy mielőtt az elérkeznék, elmondhassa neki a szóbeli üzenetet s átadhasza az általa bozott, quipunak nevezett csomagot. Mindketten gyorsan futottak ezután egymás mellett mindaddig, míg a felváltó szórul-szóra megtanulta az üzenetet s akadály nélkül utána mondhatta. Ekkor elhagyta társát s még sebesebben ment a legközelebbi posta állomásig. Nappal, éjjel, a forró homokpusztában s a hideg fennsíkokon oly nagy izgalommal teljesítették a csaskik teendőiket, hogy az inkák a tengertől mintegy 500 kilométer távolságra eső fővárosukban általuk friss tengeri halakat kaphattak.

A világ ezen legkitünőbbén szervezett gyalogposta-rendszeréhez hasonlót találtak a spanyolok Montezuma birodalmában is azzal a különbséggel, hogy a kengyelfutók színészesebb szerepet játszottak. Ha veszített csat-

ról vagy más szorencsétlenségről kellett tudósítást hozniok, bajukat rendetlenségbe hozták s az útban senkibe sem szólva, egyenest az uralkodó palotájába mentek, kinek térdre hullva mondták el az üzenetet. Ha ellenben diadalról szólhattak, bajukat veres szalagokkal kötötték össze, ezombjaikra fehér lepelt akasztottak, bal karjukon paizsot, a jobbal kardot lebegtettek a levegőben.

Nem ily tökéletes szervezettel, de lényegileg hasonló módon léptették életbe Khinában is a gyalogposta-intézményt. Marco Polo már a XIII. században tapasztalta, hogy a kublai khán huszonnégy óra alatt oly vidékekről kapott kengyelfutók segítségével gyümölcsöket, melyek 10 napi járó földre voltak. Ez országban a gyalogposta még most is uralkodó, az állami postát is ők kezelik. Rendszeren lámpás s esernyő van kezükben s a levelek oldalaiakon csomóban vannak összekötve, mely csomón csengettyű birdeti közeledtüket, hogy mások kitérve előlök, gyors előbaladásokban ne akadályozzák. Nevük rendszeren csien fu=erős ember, vagy csien li ma, ezer li ember, bár nincs adat reá, hogy mikor tett meg közülük bárki is egy folytában ezer lit, a mi körülbelül 500 kilométert tenne. De hogy erősek, az bizonyos, mert 80—90 font súlyú csomaggal megterhelve, hőségben s hidegben, nappal és éjjel, képesek egy folytában gyorsan futni. Különösen figyellemre méltó az éjjeli szolgálat, mivel a közönséges khinai roppant babonás, s éjjel mindenütt kísérteteket vél látni. Mondják, hogy ez emberék, hogy testük annál kitartóbb legyen, soha sem esznek teljes ebédet, hanem több ízben ugyan, mint mások, de valamivel kevesebbet.

Csengettyűt hord magán az indiai postás, az úgynevezett hurkara is. Ezeknél a csengettyűknek még az a célja is van, hogy az utat biztossá tegye az által, hogy a sötétben mutakozó mérges kigyókat és vadállatokat elriassza. India némely helyein, hol bidak nem léteznek, a hurkara még kétlaki állattá is válik, mivel egy pár uszónadrágot s egy dereka körül övezett hálót kap, melybe néhány borosüveg alakú uszóbólyagot tesznek, hogy a folyókon veszély nélkül meheessen át.

Más országokban is fenn van még a gyalogposta, sőt némely helyen érdekes sajátosságokkal van felruházva. Így Japánban, Ausztráliában s az új Kongó államban a postás a reábízott levelet vagy csomagot botra erősítve s folytonosan felfelé tartva viszi. Franciaország némely részeiben, különösen Gironde déli vidékén, miként e helyen a talajviszonyok miatt a henszülöttek is teszik, a postás lábtón jár, mely lábcsaraihoz van erősítve, míg kezében egy hosszú bot adja meg az egyensúlyt. Norvégiában a postásoknak bőcipőjük is van.

KÉPEINKHEZ.

A tripoliszi háború színhelyéről.

A váratlanul — úgyszólván máról-holnapra — felmerült olasz-török háború alkalmából, a háború színhelyét a jelen számunkban közölt képeken bemutatva a terület földrajzi fekvését és gazdasági helyzetét a következőkben ismertetjük:

Tripolisz — valódi nevén Tripolitánia — Törökország egyedüli afrikai gyarmata, Afrika északi szélén, a Földközi-tenger partján fekszik s a hozzá tartozó Barka s Fezzan tartományokkal együtt egy török vilajetet alkot. Területe 892,000 négyszögkilométer. Határai kelet felől Egyiptom, nyugatról Tunis és Algéria, a déli részén

fekvő Fezzan pedig a nagy Szahara p sztaságba nyulik be. Sikfekvésű krétakeverekű földjében ásványanyagot alig lehet találni. Éghajlata csak tél és nyár között változik. A téli évszak, mely októbertől márcziusig tart, rendszeresen esős, a nyári évszak pedig általában száraz s különösen a mi nyári hónapjainkban teljesen eső nélküliek.

Tripolisz, mint gyarmatállam, már az ókorban ismeretes volt s különösen a római uralom alatt — Krisztus születése után az első században — gazdag gabona- és olajttermésénél fogva egyike volt a leggazdagabb gyarmatoknak.

Tulajdonosai igen gyakran változtak. Birták a főniczinai, majd Carthago, később Róma, aztán Bizánc uralták, de harcziás szellemű eredeti berber lakossága mindannyiszor lerázta magáról a hódítók igáját. Végül az arab invázió halálos csapást mért az egész tartományra s a római kultúra magasságából a középkori barbárság fertőjébe taszította le. Tripolisz ekkor birbéd rablófészek lett, melyből a múlt század 30-as éveiben tisztogatták meg a törökök. Ettől kezdve, bár a törökök állandóan szipolyozták, mégis tetemes gazdasági emelkedés volt észlelhető Tripoliszban, különösen a múlt évtizedben, pedig a termékeny területnek csak a tenger partján elnyúló kisebb része használdott fel, holott az ókorbeli ültetvények, mint azt a még most is található hatalmas épületelemek bizonyítják, egész a Szabarna-sivatag széleibe benyultak.

Törökország azonban, az említett gazdasági előnyök dacára is csak nagyon keveset törődött Tripolisz továbbfejlesztésével, ugyanannyira, hogy még rendes hajójárat se volt a gyarmatához, sőt kereskedelmi és hadi kikötőjeit is a lehető legkezdetlegesebb állapotban tartotta.

Igy történt, hogy Olaszország, miután már a múlt század 80-as éveitől nagy érdeklődéssel viselkedett Tripolisz iránt, bizonyára ősei jogára támaszkodva, pár héttel ezelőtt egy szép napon azzal lepte meg a világot, hogy Tripoliszt annektálni fogja s mire Törökország meglepetéséből magához térhetett volna, már meg is izente neki a háborút, sőt, ha hinni lehet a naponként változó háborús híreknek, hadserege már a tartomány fővárosát: Tripoliszt, kikötőit és környékét, úgyszólván minden ellenállás és vérontás nélkül el is foglalta.

Azonban még ezokután is mindig kérdés, hogy ha a török nem is bírta az erősebb olasz ellenféllel, a bennszülött lakosság milyen érzéssel fogadja az új hódítót a vajjon mennyiben respektálja és meddig tűri az ősi jog címén betolakodó olaszok erőszakoskodását?

HIREK.

Kérelem. Az általunk kiadott és a Nemzeti belügy- és honvédelmi miniszter úr által felülbírált „Utmutatás a bűnügyi nyomozás alkalmával követendő eljárásra nézve” című munka példányai a napokban küldettek meg a magánelőfizetők részére. Felkérjük, szíveskedjék az előfizetési díjat Darvas Adolf, Franklin-Társulat czigyeztőjének (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.) megküldeni. A netalán áthelyezett rendelő címére érkezett könyvet kérjük új állomáshelyére küldeni. Dr. Kármán Elemér kir. ügyész, Soltész Imre főhadnagy.

Adományok. A létesítendő csendőrségi internátus alapjának javára, Argay Ferenc főhadnagy oktatótiszt

Szegedről, az általa szerkesztett és a folyó évi 99,135. számú belügyminiszteri rendelettel jóváhagyott szépirási mintalapok tiszta jövedelméből 100 koronát, a püspökhatalvoni csendőrre pedig 3 K 87 fillért adományozott, mely összegekkel az alap vagyona 24,733 K 67 fillérre emelkedett.

A csendőrségi költségek 1912. évi emelkedése. A pénzügyminiszter által október 12-én, tárgyalás céljából az országgyűlés képviselőházán elé terjesztett 1912. évi költségvetési törvény tervezete szerint, a m. kir. csendőrség 1912. évi szükséglete, az 1911. évivel szemben, 1,688,000 koronával emelkedik. E tekintélyes összeg, a mint azt a pénzügyminiszter expozéjából olvassuk, a rendszeres szükséglet fedezésén felül, a m. kir. csendőrség állományának 775 fővel lendő szaporítására fog fordíthatni. E nagyarányú létszámmelést az ország határának elkerülhetetlenül szükségessé vált hódítóbb örzése indokolja. E hatalmas létszámmelést örömmel üdvözljük, mert általa a legénység phisikai terhe a határszéli, tehát a legnebezhebb szolgálatok egyikének terén, fog megkönnyíttetni.

Gyanus menekülők. A torontólme gyi Nagykomlós határán, október 7-én, reggel 1/4 órakor, Németh László ez. őrsvezető és Nagy Dénes csendőrhől állott nagykomlói őrsbeli járőr, egy előlük gyanus körülmények között menekülni igyekvő kocsit akart megállítani. A kocsiiban ülő ismeretlen egyének egyike az alkalommal, mintegy 60 lépés távolságból, Nagy Dénes csendőrrre, sérülés okozása nélkül, egy lövést tett, erre a gyors iramban haladó kocsi menekülők ellen Nagy csendőr két, Németh ez. őrsvezető pedig négy lövést intézett. A járőr lövéseinek eredménye, minthogy a kocsi elvágtatott, eddig megállapítható nem volt. A menekültek és a merénylő nyomozása folyamatosan van.

Egy csendőr meglövetése. Furesik László bereznai őrsbeli csendőr, Bereznai község határában, október 8-án éjjel kettő órakor szolgálatteljesítés közben, Kálinics Iván bereznai lakos által orozva vadászfegyverből jobb térdön meglöve, súlyosan megsebesített. Kálinics nyomonására, ki a csendőr meglövetése után a sötétben elmenekült, nyolcz csendőr összpontosított. Furesik csendőr súlyos sérülésével a báramarosszigeti cs. és kir. gyengélkedőházba szállíttatott.

Kérelem. Fábián Imre Krassó-Szörény megye Béga-monostor községben állomásozó ez. őrsvezető, kéri Bálint Mihályt, ki Aradon a cs. és kir. harmadik huszarezrednél szolgált s onnan 1902 tavaszán lépett át a csendőrséghez, hogy címét vele közölje.

KÜLÖNFÉLÉK.

A mormonok baja. A Salt Lake Cityben Utah államban lakó mormonok között nagy a fölháborodás. Max Florenozé, egy ottani vendéglő tulajdonosa a salt lake cityi mormon templom belsejéről fölvetett 68 fényképet kínál Smithnek, a mormonok fejének visszavásárlására, ekekély százezer dollárért. Smith f lezólította összes biveit, hogy segítsenek megkeresni azt, a ki a templom belsejének a lefényképezésével azt „megszentségtelenítette.” Florenozé pedig zsarolási kísérlet miatt akarja bíróság elé állítani. A fényképeket állítólag G. L. Bossard berlini lakos vette föl. A salt lake cityi mormon templom belsejét még nem lépte át idegen. A mormonok

BUTOR

képzésért v. részletfizetésre legjutányosab áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNEL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÜT 8. SZ.
 13 Képes Árjegyzék ingyen. :: Telefon 88-59.

BUTOR

90 százaléka sem volt soba e templomban, a hová csak az egyház méltóságai, az apostolok és egyéb egyházfejedelmek léphetnek be. A templom mesés pompájú berendezéséről sok legenda kering. Állítólag vannak benne padok, a melyek elefántcsonttal és gyönggyel vannak kirakva, életnagyságú szobrok aranyból, ezüstből. A keresztelő medencze tizenkét arany ökör vállán nyugszik. Florence kijelenti, hogy a képek másolatának az eladásánál óriás pénzt kereshetne meg a mormonok között, a kiknek legnagyobb része sohasem látta a templom belsejét és nagyon szívesen nézné meg azt. Ezért ajánlotta föl a képeket először magának a mormon főapostolnak, Joseph F. Smithnek, mert neki érdeke, hogy azok terjesztését megakadályozza.

Tengeribetegségmentes hajó. Néhány nap előtt becsátották vizre a Hamburg—Amerika vonal új gőzösét, a mely minden tekintetben páratlanul áll a modern hajóépítő technika terén. Az új gőzös neve Victoria Lujza. Térfogata tizenhatezer tonna, nagyságra nézve tehát nem tartozik a kimondottan óriás hajók közé. Mindössze ötszáz kabinutas befogadására készült, a berendezése azonban páratlanul elegáns, és a legtulzottabb igényeket is kielégítheti. A fedélzet egyetlen hatalmas etánynya van átalakítva, a melyen pálmák és olajfák között korzóznak a hajó boldog utasai. Kajütök nincsenek, hanem kényelmes szállószobák vannak, a mikben az ágyak a padozaton állanak, és nincsenek felfüggesztve, vagy pedig a bajó falába beépítve, mint a régi hajóknál szokásos. Van egy hatalmas, csillárokkal, márványlapokkal és óriási tükrökkel díszített bangversenyterem, a melynek pompás parkettje táncmulatságok megtartására is igen alkalmas. Fürdőszobák, tornaterem, dohányzó, télikert és egyéb kellemetességek egészítik ki a hajó berendezését, a melynek fő érdekessége azonban az a része, a melyet az utazó közönség nem láthat meg, csak megérezhet, s ez az, hogy a bajótest ama része, a melyben az utazó közönség lakosztályai, a táncsterem és egyéb termek vannak, Cardan-rendszer szerint fel van függesztve, úgy hogy soha ki nem lendülhet a vízszintes irányból. A bajó közönsége tehát még a legnagyobb viharokat sem érzi meg s így természetesen a tengeri betegség kellemetlenségeit sem kénytelen elszenvedni.

A hortyogásról. Egy német főorvos két csoportba osztja a horkolókat. Az első csoportba tartoznak azok, a kik rendszerint nyomban megkezdik a bangversenyzést, mihelyt álomra hunyták a szemüket. Vannak azután alkalmi hortyogók, a kik csak bizonyos bebatások, mint bőséges alkoholfogyasztás vagy tulságos kifáradás

után horkolnak. Általán a férfiak fűrészelésszerű mély hangokat ballatnak, viszont a nők többnyire magas hangon fujatnak. De azért akad a gyöngéd nem képviselői közül is olyan, a ki a horkolásával megremegtetí a szoba falait. A szobán levő főorvos, a ki maga is gyakran horkolt, ha a bátán aludt, azt ajánlja, hogy oldalvást feküdjünk és magasan legyen a fejünk. Így aztán nem igen esik le az alsó állkapocs és zajtalan lesz az alvás. A tapasztalat szerint más is közrejátsszik a horkolásban, nemcsak a szeszélvezet, a testi kimerülés meg a hátton vagy alacsony párnán való fekvés. Es pedig az a körülmény, hogy valami ok, például nátha miatt nem történhet a lélegzés az orrüregén át. Ilyenkor bizony kinyílik a száj és elkerülhetetlenné válik a horkolás.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

Vitalkozók. Nem jár.

K. S. csendőr. Ha felveszik igen.

T. Gy. 175. Ha felveszik igen, de csak régi rendfokozatát fogja megkapni.

B. Örs. Az egész nem, de az arányos rész igen.

Aranka. 1. Néhány hónappal előbb. Ha kérvényét idejekorán adja be, megcsakítás nem fog bekövetkezni. 2. A szakaszvezető 48-70, az őrmester pedig 70-90 fillér napi zsoldot kap. Szolgálati póttilj 35-40 koronáig havonta, rendfokozat és szolgálati időhöz képest. 3. Szolg. szab. I. Rész. 1 korona 62 fillér, II. Rész. 90 fillér, III. Rész. 42 fillér. Grill és társa, Budapest. Dorottya-u.

Torontál. Nem írható ki.

B. őrmester Várpalota. A kellően felszerelt kérvény az illető ügyosztághoz vagy bírósághoz beadandó.

H. C. csendőr. Igen.

Tudnivágyó. Ha az illető állás elnyeréséhez négy közép-osztály szükséges, úgy ezen feltétel hiányában természetesen nem pályázhat.

K. S. A dolog értéke szerint közönséges lopást vagy vagyonrongálást.

3478. A hónap végét be kell várni.

D. Zs. csendőr. Ily esetre törvényeinkben nincs tételes intézkedés.

Öreg zsandár. Miniszteri titkár a belügyminisztérium 2. a) alosztályában.

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

M. klr. csendőrség, boszniai csendőrség, cs. és klr. közűshadsereg szerződ. szállító

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbőrből készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény melletti szállítását. " " "

Kívánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

HIVATALOS RÉSZ.

Közigazgatási döntvények.

Vadnak törrel való elfogása nem vadászati adójövedéki kihágás.

(Közigazgatási bíróság 1910 márcz. 10. 17,555/909. P. szám alatt.)

Emlék- vagy családi ereklyeként tartott fegyver adómentességét nem zárja ki egymagában az a körülmény, hogy az vadászatra alkalmas.

(Közigazgatási bíróság 1910 nov. 18. 15,709/1909. P. szám alatt.)

A községi állatorvos az előjáróság tagja.

(Közigazgatási bíróság 1910 ápr. 27-én 355 910. K. sz.)

Az 1894: XII. t.-cz. a büntetőtörvényekben meghatározott cselekmények közül csak azokat minősíti — egyéb feltételek mellett — mezőrendőri kihágásoknak, melyek a mezőgazdaság céljaira szolgáló területeken és dolgozókön követtetnek el. A temető pedig ebben a minőségben a mezőgazdaság céljaira szolgálónak nem tekintendő. Az a tett, hogy a temetőből 30 K értékű virág a tulajdonos beleegyezése nélkül elvétezt, különösen a Btk. 336. §-ának 2. pontja alá vonható minősítő körülmény hiányában, a Btk. 333. §-ába ütköző lopás vétségének, de nem az 1894: XII. t.-cz. szabványai alá sorozható mezőrendőri kihágásnak külső ismérveit tünteti fel.

(Hatásköri bíróság 1910. szept. 26. 1910. Hb. 37. sz.)

Mezőrendőri kihágási ügyekben a vádlottat csupán a városi rendőr, csendőr, pénzügyőr vagy egyéb felelősséget hivatalt közegnek hivatalos esküjére való hivatkozás mellett tett vallomása alapján is el lehet ítélni.

(A m. kir. földművelésügyi miniszter 1910. évi 27.460. sz. határozata.)

A ki utlevéllel nem bíró egyént kivándorlásának elősegítése céljából a határig fuvaroz, az 1909: II. t.-cz. 41. §-ában ütköző kihágást követi el.

(A m. kir. belügyminiszter 1910. évi 1658. sz. határozata.)

A réten álló fűzfák s azoknak lehullott vagy levágott gallyai gazdasági termények. Az ily termények ellopása mezőrendőri kihágást képez s az ügy elbírálása az értekre való tekintettel a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik.

(A m. kir. hatásköri bíróság 1910. évi 97. sz. határozata.)

Járásparancsnokság felállítása.

A m. kir. V. számú csendőrkerület trencsényi szárnyának területén, Nagybecsén 1911 október 3-án egy járásparancsnokság állított fel.

Járásparancsnokság áthelyezése.

A m. kir. VII. számú csendőrkerület dévai szárnyának területén fekvő puji járásparancsnokság, 1911 október 1-én Bajesdre helyezett fel.

Őrsök felállítása.

A m. kir. II. számú csendőrkerület pancsovai szárnyának területén Beresztóczon és Omlódon 1911 október 1-én és a lugosi szárny területén Krassógombáson, 1911 október 10-én egy-egy 5—5 főből álló őr állított fel.

SZEMÉLYI ÜGYEK

Legfelsőbb elhatározás.

Ő császári és apostoli királyi Felsége 1911. évi október hó 5-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával kitűnő szolgálataik elismerésül:

csikszentimrei Csató Ferencz alezredesnek, az I. sz. csendőrkerület parancsnokának,

peremartoni Virágh László III. és

polyáni Boldizsár András IV. számú csendőrkerületbeli századosnak a Ferencz József-rend lovagkeresztjét legkegyelmesebben adományozni és legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott, hogy ugyanezen alkalomból:

Burján Endre II. számú csendőrkerületbeli századosnak a legfelsőbb megelégedés kifejezése újból,

Goreczky Vilmos III. számú csendőrkerületbeli főhadnagynak pedig a legfelsőbb megelégedés kifejezése tudtul adassék.

Áthelyezettek:

1911 október 16-ával:

Zöld Aladár	I. sz. csendőrkerületbeli zászlós a VI.,
Gábor Péter	III. " " " VIII.,
Csűrös Gyula	IV. " " " VII. és
Wagner Béla	VII. " " " III. sz.

csendőrkerület állományába: végül

1911 november 1-ével:

Tomek Gyula törzsőrmester, az V. számú csendőrkerületről, a III. számú csendőrkerülethez, laktanyagondnoki minőségben, Budapestre.

Előléptettek:

1911 október 1-ével:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:
Papp István, Albert János, Boér Miklós, Farkas János,
Major Tivadar, Ferenczi Árpád és Tabár Antal;

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:
Marosi Ferencz, Kiss Sándor I., Lukács Ferencz, Fillmann Lajos, Lattinann György, Pál Sándor és Lakatos István;

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Varga István L., Farkas József, Szalai Pál, Posch István, Ivanyos István, Horváth József, Wolf Gyula és Kerestély Domokos;

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

László Antal, Oberbüchler Ferencz, Dicsőfi András, Pálffy Imre, Lengyel István és Kovács Géza;

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Borisz István, Rendes János és Pál István;

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Németh István VII., Barasics Kálmán, Novák István, Libentrit Adolf, Soós Gyula, Pálfi István és Kocsis József I.;

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Tóth Ferencz, Illés János II., Tompa Ferencz, Ambrus Péter, Orbán Elek, Horváth István II., Komanics János, Lukács János, Moré Ágoston, Campeán György és Galicza József;

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Eszényi Lajos őrsvezető cz. őrmesterek, *őrmesterekké*; továbbá

ugyanazon nappal:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Krisztea Timotheus, Schön Henrik, Szokol Pál, Vilányi Imre, Deák Mibály, Lindner János, Baricz Károly, Puskás József, Todorán Zakariás és Horváth István;

1911 szeptember 16-ával:

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Tatár Mihály, Szabó József V., Kálmán Bálint, Ambrus Ágoston, Gergely József, Sipos József; és

1911 október 1-ével:

Tamás Gyula őrsvezetők, *őrsvezető cz. őrmesterekké*;

ugyanazon nappal:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Galamhosi Gábor, Táborosi János, Ilea Simon, Jánosy József, Simó József, Pap István és Bartók András;

ugyanazon nappal:

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Tamás Gyula, Vitos Ádám és Vitályos György cz. őrsvezetők, *őrsvezetőkké*; végül

az 5 évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

ugyanazon nappal:

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Bazsika Lajos csendőr, *csendőr cz. őrsvezetővé*.

Katonai szolgálati jel:

A I. osztályu legénységi katonai szolgálati jellel ellátott:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Burbach Jakab járásőrmester, 1911 szeptember 23-án, Szőcs Antal járásőrmester, 1911 október 3-án;

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Szekér József járásőrmester, 1911 október 6-án, Szabó János I. járásőrmester, 1911 október 18-án.

A II. osztályu legénységi katonai szolgálati jellel ellátott:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Geréb Mihály cz. őrmester, 1911 október 6-án;

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Vinczen Lajos cz. őrmester, 1911 október 1-én, Páris Lajos cz. őrmester, Harang Dénes cz. őrsvezető, Dezső Ferencz II. csendőr cz. őrsvezető, 1911 október 5-én, Szalai Ignác Jenő cz. őrmester, 1911 október 4-én, Szirmai Károly őrmester, Bedő János II. cz. őrmester, Lang Péter, Kiss József III. cz. őrsvezető, 1911 október 6-án, Stojka Demeter cz. őrsvezető, 1911 október 7-én és Zsoldos Bálint cz. őrsvezető, 1911 október 22-én.

3-szori bekenésre meg szabadul kellemetlen láb-, kéz- és hónaljizzadásától a Riesz-féle kenőcs használata által. 1-20 fillér beküldése ellenében bérmentve, utánvéttel 1-75 fillérért szállítja Riesz A. gyógyszerész Szent János gyógyszertára, Budapest. Széna-tér 1. (Ázelőtt Kiskunhalas.) Értéktelen utánzatoktól óvakodjék. — Postai szétküldés naponként. — Gyógyszerkülönlegességek nagy raktára.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, = VI., Liszt Ferencz-tér 9

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. — csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban.

Jegyzék a kitiltott őrsfőzőnőkről bekötve
raktárunkon kapható.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

HLÓFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
 Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
 minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Hogyan tartunk vásárügyeletet?

Irta: Szeptor.

A vásárügyelet oly népesebb vásárok alkalmával szükséges, melyeknél előre látható, hogy a község vagy rendezett tanácsú város a rendet és biztonságot saját közegeivel fenntartani nem lesz képes. Az ilyen népesebb vásárok tartásának ideje az őrökön nyilvántartatik s járőr kirezénylése iránt minden év elején azon szomszédos őrök is megkeresetnek, melyeknek területéről a megtartandó vásárra a nép nagyobb számban meg szokott jelenni.

A vásárok tartásának a joga vagy királyi vásárszabaddalmi okmányon, vagy kereskedelmi miniszteri engedélyen alapul. A vásárok idejét az adománylevél, illetőleg miniszteri engedély állapítja meg. Minden naptárban közzé van téve, hogy mikor és hol tartatik vásár. Állatvásárok a földművelési miniszterrel egyetértőleg engedélyeztetnek. Új országos és heti vásárok csak kivételesen akkor engedélyezhetők, midőn azokat az illető vidék közforgalmu igényei sürgősen követelik. Vasárnapokra, Szent István napra új vásárok, vásáráthelyezések vagy pótvásárok nem engedélyezhetők.

A vásárok határnapjának betartásáról városokban a tanács, kis- és nagyközségekben az előjáróság feyelemi és vagyoni felelőség terhe alatt gondoskodni kötelesek. A vagyoni felelőség a határnapok be nem tartása miatt a vásárlátogatók és vásárjogosultakkal szemben káértítési keresettel bírói uton érvényesíthető. A vásártáti jogosultságból folyólag a vásárok olyan rendezése is jogosult, hogy a vásári árulás a vásáresarnokokba összpontosíttassék.

A vásári rendőrhatalóságot kis- és nagyközségekben a járási főszolgabíró, városokban a rendőrkapitány képezi. Budapesten az államrendőrséggel együtt vásári felügyelők ügyelnek a vásári rendre. Vásárokon az árusoktól engedély alapján helypénz is szedetik.

Vásárokat szoktak tartani nagyközségekben (régeli nevezés szerint mezővárosokban) s a városokban. Törvényhatósági joggal felruházott városok vásárain azonban a csendőrség vásárügyeletet nem tart. A vásárok alkalmára az őrparancsnok járört a helyi hatóság megkeresése nélkül is kirezényelni köteles.

Vásáron a rendtartás a helyi rendészet körébe tartozik s úgy a csendőrség e tekintetben csak felügyelő és a községi közegeket támogató tevékenységre van hivatva. Így például, ha vásár alkalmával az árusok sátraikat nem a kijelölt helyen állítják fel és a községelőjáróság velük szemben eredményesen eljárni nem képes, a mennyiben segélyért a csendőrséghez fordul, úgy az a segélyt megadni köteles.

Nem tartozik azonban a helyi rendészet körébe ott a közbiztonság fenntartása, azaz az állampolgárok személy- és vagyonbiztonsága fölötti órködés s úgy e tekintetben a csendőrség van hivatva nagyközségekben kizárólag, rendezett tanácsú városokban pedig a városi rendőrséggel közösen eljárni.

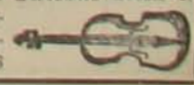
E helyütt azt szándékozom megvilágítani, hogy miképen lehet vásárok alkalmával az állampolgárok személy- és vagyonbiztonságát a leghelyesebben megóvni? Tudnunk kell azt, hogy a vásár kiváló alkalom a pénzszerezésre. Tudják ezt azonban jól a tolvajok és utonállók is. A vonaton utazó kereskedőt a vasuti tolvaj, a vásáron járkálót a zsebtolvaj, a kocsin utazó hazafelé igyekvőt az utonálló fosztja ki, végül a nem pénzt, hanem árut lopni szándékozó vásári tolvaj a sátorban dézsmálja meg az iparos vagy kereskedő áruit, avagy vásár előtt, vagy után felvágja ponyváit, hogy kihúzza alulok zsákmányát. A hol látja órködni a tolvaj a csendőrt vagy rendőrt, onnan csakhamar eloldalog egy alkalmasabb helyre, a hol senki sem veszi őt észre. A tolvaj azonban sehol sem tétlenkedik, hanem ha már lopni nem is tud, legalább kémkedik és terveket sző. A lóvásártéren megfigyeli, hogy ki ad el lovat s milyen áron s érdemes lesz-e a kifosztása. A kocsniakban megfigyeli, hogy kinek tömött az erszénye, hová teszi azt s elég részeg-e ahoz, hogy könnyen ki lehessen rabolni. Megfigyeli a kocsitábor, hogy kismélt áldozatai közül hány száll fel és milyen kocsira s mikor indul hazafelé; ezek leszámításával azt is tudja, hogy ki maradt el még a vásáron s ki akar gyalogszerrel hazajutni? A lopással rokontermészetű csalásra is bő alkalom van a vásáron. Vásári bódék alatt hamisított élelmiárn, romlott gyümölcs bőven kél el s az a szegény falusi bíró dehogy képes az ilyen árusok visszaéléseit kellőleg ellenőrizni. Hány mutatványos, játékos van a vásáron, a

Első magyar vill. orőre berend. hangszer-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerekészítője, az Orosz és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2. Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fúvó hangszereit és alkatrészeket, Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltnék. Árjegyzék minden hangszerről külön küldetik. **Magyarország legnagyobb vonós és fúvó hangszerek gyára.** 6

STOWASSER JÁNOS

osás ári és királyi udvari szállító a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir. honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerekészítője, az Orosz és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

kinek nincs hatósági engedélye, vagy ha van is, az nem arra szól, mint a mivel foglalkozik.

Mi folyik még a marhavásárterén? Lepten-nyomon akadnak ott hamis járlatok, eltítkolt állati betegségek stb. Az utczen egész sereg koldus foglal helyet; engedélye a koldulásra azonban alig van valamelyiknek. Korosmákban pedig hajmeresztő állapotok vannak. A köztisztaság botrányos; egy pohárból mosás nélkül százan és százan isznak, minden második ember részeg, koresmáros és fogyasztó pedig versenyeznek abban, hogy ki tudja jobban hecsapni a másikat.

Mindezekkel szemben tétlenül áll a legtöbb járőr, mert nem tudja, hogy hogyan és miben lehet védelmére az állampolgároknak s mihen kellene a községeőljáróság, illetve a jelenlevő közigazgatási hatósági taggal együtt tenni valamit.

Lássuk tehát, hogy mi is az őrsparancsnok és a járőr kötelessége vásár alkalmával?

Az őrsparancsnok akár a közigazgatási, akár a helyi hatóságtól megtudva a vásártartás idejét, azt a vásárokról vezetett kimutatásban előjegyzi. Ezután az őrskörlet térképén utána néz, hogy melyek azon szomszédos községek, melyek a vásártartás helyét körülveszik s a mennyiben azok idegen őrskörletbe esnének, azok őrsparancsnokait még az év elején megkeresi, hogy a jelzett napokra és helyekre vásárügyeleti járőrt vezényeljenek. A megkeresett őrsparancsnok előjegyzési naptárában és kimutatásában a vásárnapokat szintén feljegyzi.

A helyi őrsparancsnoknak oda kell törekednie, hogy mindazon főutvonalak, melyeken a vásárosok a vásár színhelyére törekszenek, járőr által portyáztassanak. Ez alkalomra kijelölendők azon utmenti veszélyeztetett pontok, melyeken a vásárosokat már egyszer kifosztották. Ezeken a helyeken a vásárosok jövetele és távozásakor a járőrök által figyelő állások tartassanak s a terep alaposan átkutattassék, hogy nem terveznek-e ott valami újabb merényletet? Épen így biztosítandók azok a helyek is, hol utonállás még nem történt, de erre alkalmasak, pl. hegyszorosok, erdőszélek, hidak, nádasok, utszéi csárdák stb.

Nem szabad elmulasztani a vasuti állomásra is az érkező vonatokhoz járőrt kiküldeni, részint azért, hogy az azokon érkező közbiztonságra veszélyes elemek megfigyeltessenek, részint pedig azért, hogy ha netán ezek utközben valamely vásároson a vonaton már kifosztottak volna, elfogásuk és átvételük végett kéznél legyenek. Az őrsparancsnok a vásárügyelet alkalmára járőrvezetőit a rendezendőbe ment és neki tudtára adott nyomozott állatok és tárgyak leírásával is ellátni tartozik, mert ezek legtöbbjén vásáron adnak túl.

Állatvásárok esetén ismerni kell azon utvonalakat, melyeken az állatok felhajtása történik s intézkedni

kell a járőrök útján, hogy a törvény értelmében ezen helyeken a hajtott állatok megtekintessenek, nincs-e köztük oly betegségben levő állat, mely az állatbetegzatalt kizárja, pl. száj- és körömfajás, rüh, takonykór stb.

A járási állatorvostól meg lehet tudni, hogy mely községek vannak ragályos állati betegségek miatt zár alatt. A járőrök által azután ügyeltetni kell, hogy ezen községekből állatokat vásárra ne hajtsanak. Jóllehet a vásáron amúgy is ott van a hatósági állatorvos, kinek módjában áll ezeket megtudni, de ismert tény, hogy sokszor az állatokat még utközben kínálják vételre s el is adják annál is inkább, mert a vásáron esetleg kitudódna az állati betegség, vagy az, hogy az állat fertőzött községből való s ez okból tulajdonosa ezen községben járlatot nem is kapott.

A hatósági állatorvos szívesen ad felvilágosítást arra nézve is, hogy az uralkodó ragályos betegségben sinlódó állatokat miről lehet megismerni s ezekre azután a járőrvezetők az őrsparancsnok által kioktatandók.

A mely irányból a szomszédos őrsokról járőr a vásárra nem küldetik, azon irányba eső főutvonalak a helyi őrs járőrei által vásár előtt és után mindaddig átportyáztandók, míg azokon a vásárosok zöme, főleg még bajnalban vagy este, elvonul. A járőrök figyeljék meg az utkeresztezéseket is, mert ott van alkalom megfigyelni, hogy nem-e hajtottak fel állatokat vásárra oly tiltott utakon is, a melyekről az utkeresztezésnél a főutvonalra térhetnek rá.

A hajcsároktól, főképp gyanus viselkedés esetén, célszerű a járlatokat elkérni s azt alaposan átvizsgálni s a hajtott állatok számával összegegyeztetni.

Mihelyt a vásárosok zöme a vásárra ér, lehetőleg ott már járőr is legyen, mely a községeőljáróságot a vásári rend betartása körül támogatja. Ezen járőr a vásárosok elbelyezkedése után a vásár színhelyét leportyázza. Ez alkalommal feljegyzendő azon nagyobb árusok neve és lakhelye is, kiknek sátra előtt nagy a vevők sürgése, forgása. Megesett már ugyanis, hogy vásári tolvajlásból származó árukat egy községben kocsiszámra találtak, de arra nézve, hogy kik lehettek a károsok, senki sem tudott felvilágosítást adni. Tudvalevő dolog, hogy a vásári árusok igen távoli helyekről is eljárnak a vidéki vásárookra s ha csak áruikon cégük neve nincs feltüntetve, kilétükről a vásár után nehéz felvilágosítást szerezni.

Szemügyre veendők továbbá a vásárra megérkezett azok az egyéniségek, a kik a vásári nép személy- vagy vagyonbiztonságára veszélyesek, u. m. a vásári tolvajok, zsebmetszők, cigányok stb. Ezek nevei az előjegyzési könyvecsében feljegyzendők s kilétükre a többi járőrök is figyelmeztetendők. Ugyanis a többi járőrök megérkezésekor az egész vásárterület a legidősebb altiszt által

A legjobb órák,

47

legszolidabb órák, egyszerűtől a legdrágábbig, egy közepén, mint részletfizetésére 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műrásnál Szegeden.

Javítások 5 évi jótállás mellett.

Arjegyzők ingyen!

felügyeleti körletekre osztandó be s meghatározandó azon hely, a hol a járőrök a felfelé és lefelé való portyázáskor találkozni és észleleteikre egymást figyelmeztetni kötelesek. Ily helyeken — melyek a legnagyobb forgalmi pontok volnának — azután a járőrök társaiknak mutassák meg, hogy melyik is az a zsebmetsző, vásári tolvaj stb., a kiket ők már ismernek, de a kiket a többi járőrök is tartásnak szemmel. Az egyes felügyeleti területeken azután a járőr szorgalmasan portyázni s azon sátrak előtt, hol a legtöbb vevő tolong, olykor-olykor megállani és arra figyelni tartozik, hogy nem akarnak-e ott vásári tolvajok, zsebmetszők lopást elkövetni.

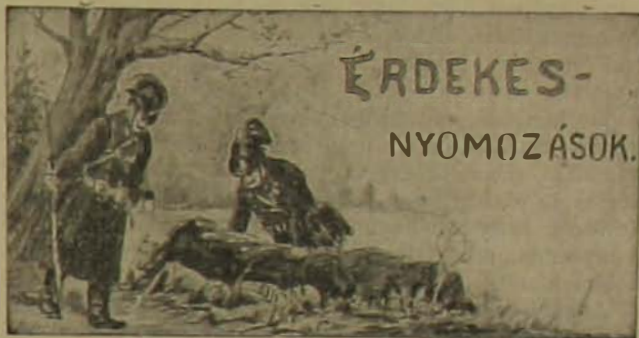
Az élelmiszerárusok, kofák stb. cikkei megtekintendők s a romlott holmik a községelőljáróság által elkobzandók. Addig is, míg a községelőljáróság intézkedik, a romlott élelmiszerek, mint gyümölcs, tej, turó, sajt, kenyér, liszt, gomba, hus, zsir, vaj, olaj, burgonya stb. lefoglalandók s oly esetben, midőn a kérdéses tárgy eltávolítása vagy megváltoztatása a községelőljáróság intézkedéséig nem volna megakadályozható, a romlott árukból egy rész a tulajdonos pecsétjével is lezárt tártályba helyezendő s a szakértő közséigi vagy körorvosnak megvizsgálás végett átadandó. A mely járőrnek felügyeleti körletébe esnek a mutatványos bódék, az a mutatványosokat hatósági engedélyük előmutatására felszólítani köteles s a mennyiben ilyenrel nem bírnának, vagy az engedély mellett még egyébbel, pl. tiltott játékkal is foglalkoznának, magukat rendetlenül viselnék (pl. a nők titkos kéjelgést üznének), vagy ha egyáltalában valamely kihágást követnének el, kóbor életmódjukra való tekintettel, elővezetendők. Igazolásra szolítandók az utszéli koldusok is, vajjon engedélyük van-e a koldulásra.

Be kell tekinteni a vásár helyén levő korcsmákba is, mert ott sok gyanus idegent lehet találni. A korcsma ez alkalommal közegészségi szempontból is megfigyelendő s hol a járőr e téren hátrányos észleleteket talál, ott intézkedés végett erre a községelőljáróság figyelmét is hívja fel s a korcsmároost jelents fel. A vásár színhelyéről távozóban ép úgy átvizsgálandók az utszéli csárdák is.

Ellenőrizze a csendőr azokat a csalókat, a kik városokban olcsó portékát vásárolnak össze s drága holmik gyanánt akarják a tudatlan falusi népnek eladni. Egy alkalommal szemtanúja voltam egy esetnek, midőn egy ember hatkoronás goldin (műarany) órát és lánczot 40 koronáért azzal kínálta megvételre, hogy ezen arany óráta Amerikában vette, de mert nincs pénze a hazautazásra, tehát azt olcsón eladná. Mondanom sem kell, hogy az ilyen csalót a bíróság elé kell állítani. Kíváló figyelmet érdemelnek a vásáron a kóborezigányok, a kik valóságos veszedelmek ott a közbiztonságnak. Ezek pl.

állatvásárra azon állítással mennek, hogy lovat szeretnének eladni vagy venni, pedig ez csak ürügy a karaván csavargására. Kirakó vásáron pedig valamelyik cigány üstöt, szénvonót vagy egyéb ily saját készítményű tárgyat kínál vételre jobbra, balra, társai pedig ezalatt koldulva járják végig a vásárt.

(Végo köv.)

Sejtelmek.

(Vége.

Kutatni kezdtem a szalmában és a mint a laza bal-mazban szuronyommal gyöngéden piszkáltam, valami kemény tárgyra bukkantam. Ebben a perczen eleven lesz előttem a szalmahalmaz és hirtelen egy fiatal ember lép ki belőle kérdezve, hogy mit akarok tőle. Ha meggondoljuk a dolgot, igen veszedelmes helyzetben voltam, a létra utolsó fokán állva; mindenre elkészültem. A keresett embernek arrogantiája és kihívó morlora kissé felbőszített és ezért mellen ragadva s ilyenformán minden komolyabb ellentállásra képtelenné téve, lerántottam magammal a mélységbe. Bármily hihetetlenül hangzik is a dolog, mindketten sértetlenül kerültünk le az udvarra, hol az öreg még mindig mozdulatlanul állt.

Most jött a nagy pillanat, melyben sejtelmeim valóra válnak és eljárásom beigazolódik. Mint két hadakozó kakas, úgy állunk egymással szemben, az apa, a testvérek és nagyobb néző közönség jelenlétében, kik időközben odagyülekeztek. Úgy látszott, nagy kedvre volt velem kikezdeni, de az én szemeimből sem olvashatott valami kegyeletes elnézést, mert minden perczben kész voltam őt irlgalmatlanul leszúrni, ha bármit elkövetne ellenem.

Ezalatt volt alkalmam az embert alaposan megvizsgálni és eszembe jutottak e szavak: «fiatal ember, középnagyságu, sápadt arczeval, sötét ruhában, keményített ingben». Ez teljesen megegyezett.

A legnagyobb figyelemmel vizsgáltam a fiatal embert és ingmellényén vérnyomokat találtam. Hirtelen megfogtam jobb kezénél, úgy hogy a meglepetéstől alig tudott magához térni; a kézelőn is voltak vérnyomok.

Most már eleget tudtam. Még nagyobb elővigyázattal és nem csekély belső megindulással kérdeztem, hogy honnan vannak a vérnyomok. Egész mesét tált előmbre, hogy az elmúlt szombaton R.-ben, nagy verekezésben vett részt, melyen ilyen véres lett; mire ironikusan megjegyeztem: «Na akkor jól vagdalkozott maga körül, hogy ily véres, a nélkül, hogy megsérte lenne.» Én éppen R. községből jöttem és gondoltam, ha ott valami

Ha fáj a feje ⁷ ne tétovázzék, hanem használjon azonnal

mely 10 perc alatt a legmarkasabb migraint és főfájást elmulasztja. — Ár 1.20. — Kapható minden gyógyszárban. Készíti **Beretvás Tamás** gyógyszerész **Kispesten**. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítást.

Beretvás-pastillát

verekedés lett volna, az előbb említett esküdt, ki nekem oly sok mindent elbeszél, bizonyára nem hallgatta volna el ezt az esetet sem.

Meggyőződése, hogy csak T. Péter ölte meg a molnárnét, mindinkább bizonyossá vált. Még egyszer megkérdeztem, inkább a forma kedvéért, hogy nem vallaná-e meg, honnan származnak a vérnyomok, mire ő elutasítólag felelt, hogy más egyébről nincs tudomása. Most előhívtam idősebb fivérét, ki az ajtó előtt állt, megmondtam neki, hogy menjen föl a padlásra. Hozza le onnan Péter kabátját, kalapját és csizmáit; ez azonnal meg is történt, mire Pétert felszólítottam, hogy egészítse ki toaletté-jét.

Megkérdezte, mit akarok ezzel, hogy magammal akarom-e vinni. Előmbé nyújtotta mindkét kezét és ezt mondta: «Csendőr úr, van elég fegyvere, szűrjön vagy löjjön le, de ezen belyről nem mozdit el! Bensőmben, örültem, hogy emberem ily őszinte. Elővettem jegyzőkönyvem, beleírtam valamit, de mindig reá irányítva tekintetemet.

A nézőtömeg közül magamhoz intettem egy férfit és kezébe adtam a czédulát a következő szavak kíséretében: «Úgy; most majd jön a polgármester úr kocsijával és még néhány száz kíváncsi, fölpackolják a kocsira, mint valami állatot, talán ez kellemesebb lesz?». Azonnal észrevettem Péteren a változást, benső harczát és azon szándékot, hogy bajlandó magát megadni. Kezdett öltözködni. Visszahívtam az embert a czédulával és felhívtam «a törvény nevében», hogy legyen segítségemre.

Elővettem a bilincset és Péter pár pillanat múlva foglyom volt. Erre felébredt az atyai szeretet. Az öreg ember, ki eddig mindent szó nélkül nézett végig, felém közeledett és mondá: «Csendőr úr, ha csak a ról az R.-ben történt verekedésről van szó, ne hozza reám, öreg emberre ezt a szégyent. Az én házamban ilyesmi még nem fordult elő, személyesen kezeskedem róla, hogy fiam megjelenik a bíróság előtt.»

Hirtelen minden világos lett előttem; T. Péter a házbelieknek, azaz a családtagoknak, kik a vérnyomokat bizonyára észrevették nála, a verekedésről ugyanazt a mesét találta fel, mint nekem és ezt annál inkább hitték, mivel Péter nem sietett a vérnyomokat eltávolítani, melyek még most, 14 nap múlva is rajta voltak. Mindenki meg volt tehát győződve arról, hogy a csendőrség a verekedés miatt keresi, ez volt oka a testvérek különös viselkedésének.

Meg gondoltam, hogy a szegény öreg embert megkíméljem-e attól, a nagy fájdalomtól, vagy elmondjam neki az igazságot. Az utóbbira határoztam el magam azon egyszerű oknál fogva, hogy Pétert megfigyelhessem, mikor rettenetes gyanumát elmondom apjának és így talán vallomásra bírom őt.

Azt mondtam tehát: «Kedves öregem, itt nem holmi apró verekedésről, hanem az F.-ben történt bűntettről van szó, mert a molnárné gyilkosa nem más, mint fia Péter». Eleinte az apa mindkét öklével neki ment fiának, de ezt megakadályoztam, de aztán szörnyű átkot mondva reá, eszméletlenül a földre rogyott. Mialatt a testvérek és a nézők közül többen az öreg segítségére siettek, elhagytam foglyommal a nézőteret és F.-be mentünk, hova még a hivatalos időben 5 óra előtt érkezünk. Utközben Péterből vallomást igyekeztem kicsikarni, de hasztalanul. A vizsgálóbíró, a kivel a folyosón találkoztunk, azt kérdezte tőlem, hogy kit bozok magam-

mal. Halkan elmondtam az esetet. A vizsgálóbíró, ki majd mindennap faggatta az ártatlan G. Pétert, igen meglepett arcot vágott és behívott az irodába.

Ott mindjárt megkérdezte a bekísértet, hogy ő volt-e a molnárné gyilkosa, mire az hangos igennel felelt. Rövid jegyzőkönyvet vettek fel és azután elkísértem a rabot a börtönbe, honnan a szegény ártatlan G. Pétert kiszabadítottuk.

Midőn T. Pétert a börtönbe kísértem és bilincsét levettem, az ágyra ült és keservesen sirt; érzékenységet felhasználva, kértem, ha már bevallotta, tettét, mondja el azt is hogy és miképen követte azt el. «Mert oly részvétellel van irányomban, elmondok mindent. Szerencsétlen vagyok születésem óta, apám mindig nagyon szigorú volt, de mindig csak irántam; állás nélkül voltam és apám előtt nem mutakozhattam otthon. Csak titokban jártam baza és testvéreim ily körülmények között keveset juttathattak nekem és sokszor ébezmem kellett. Ekkor szerencsétlenségemre eszembe jutott, hogy a molnárnétól hozhatok magamnak valami enniivalót. Ott a molnár mesterséget tanultam és ismerem a házi szokásokat. Éjszaka örölnek, akkor a férfi a malomban van, az asszony a szobában alszik. Néha-néha, ha a férfi éhes lesz, a malomból csak a kis utezán keresztül átmegeg a lakásba, az éléstárból valami enniivalót hoz magának és újra visszamegy a malomba, a nélkül, hogy feleségét felköltené. Ezen okból nem zárják le kulccsal a kaput és az eléstár ajtaját.

Alkalmas időt kerestem magamnak ezen a rémes éjszakán, hogy ugyanúgy mint a molnár, valami enniivalót hozzak magamnak az éléstárból. Miután meggyőződtem, hogy az ember a malomban van, besurran- tam a házba és mindent úgy találtam, a mint gondoltam. Nyugodtan bementem a kamrába és elvettem egy darab füstölt lúst, a nélkül, hogy legtávolabbról is gyilkosságra gondoltam volna. De mikor kenyér után nyultam, a sötétben valami nehéz fazékba ütköztem mely nagy csörömpöléssel a földre hullott. Én meg, ijedtem és el akartam illanni, a nélkül, hogy magammal vittem volna valamit. Az éléskamrából az előszobá- lépve, hirtelen megjelent a molnárné, lámpával kezében a hálószoba ajtajában, valószínűleg megijedve a zajtól és előmbé állt; ez volt szerencsétlenségem.

Félelmemben, hogy rám ismer, elhatároztam, hogy az asszonyt, ki így kezeim közé került, elteszem láb alul és az volt az első, hogy a lámpát kiütöttem kezéből. Semmiféle eszközöm nem volt, a mivel végezhettem volna vele és így őt magát a falhoz ütöttem, hogy koponyája szétlocsbanjon. De gyöngye voltam és kiáltását könnyen meghallhatták. Eszembe jutott zsebkésem, elővettem; földre tepertem a molnárnét, befogtam a száját és rövid zsebkésem nyelével együtt nyakának bal oldalába döföttem. De mivel még mindig lélegzett és hörgött, megfogtam a bajánál és fejét addig vagdos- tam a köpadlóhoz, míg életet láttam benne; akkor megszöktem a kapun keresztül, mert már attól féltem, hogy minden pillanatban jöhet valaki. Magammal nem vittem semmit; késemet zsebkésem alatt eldobtam.» (Azt meg is találták később a bóban.)

Természetesen T. Péter nem mesélte el ily folyékon- yan az esetet; számtalan kérdés és biztatás után sikerült az egésznek kőpét megnyerni. Vigasztaltam Pétert a mennyire lehetett, bűnhánó és töredelmes viselkedésre intettem és altávoztam.

BUTOR

késszépírt v. részletfizetése legújtanóyabb áron
EHRENTRED ÉS FUCHS TESTVÉREKNEL
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÜT 8. SZ.

13 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88-59.

BUTOR

Szüret Egerben. — 1. Szőlőszedés. 2. Puttonos leányok. 3. A szőlőt a kádba rakják.

Ezután kivezettem czellájából G. Pétert. Keservesen sirt és mondá: „Istenem már megint kiballgatásra visznek; igazán nem tudom, mit akarnak tőlem.” Közben elértük a bíró irodáját. Szegény G. Péter egyikről a másikra nézett és nem tudta, mi következik most.

Végre feléje közeledett a törvényszéki bíró és kihirdette: „Őn ezen órától fogva szabad és bivatása után mehet” és reám mutatva még hozzá tette: „de csak ennek az úrnak köszönheti, hogy így és nem másképp történt a dolog”. G. Péter egy szónak és egy mozdulatnak sem volt ura. Elvezettem őt munkaadójához „ki őt ismét szívesen felvette, miután teljesen rehabilitálni láttá. T. Péter, mint fiatalkori gonosztevő a legmesszebb minő enyhítő körülmények figyelembe vétele mellett, 12 évi súlyos börtönre ítéltetett.”

Így végződött ez a különös történet, a melynek — igaz, hogy eleinte önkéntlenül és akaratom ellenére — tulajdonképen én voltam a főhőse. Meg vagyok róla győződve, hogy ha nem törekedtem volna oly szorgosan a személyi ismeretek gyűjtésére, sohasem lett volna meg a valódi tettes, a ki helyett egy ártatlan bűnhődött volna.

A legnagyobb gyorsaságok.

Tagadbatatlan, hogy egy másodperc még a tisztavirág életében sem nagy idő, pedig a kis állat az egyik bajnalon életet lehel be, a másik bajnalon pedig élettelenül bever a folyó színén, hol óriási mennyiségben gyülekezik. Aránytalanul rövid idő egy másodperc az ember életében is, még akkor is, ha az átlagos emberi életet 27 évre tesszük.

És kevesen tudják, hogy míg az óra ingája egyet lendül, az emberi köröm két — egybilliomod métert növekedett. Azt már általánosan tudják, hogy a fény egy másodperc alatt 328 millió 028 ezer 800 méternyi utat tesz meg.

A gyorsaságuk ez a két véglete, de azon törekvés már több évezredes, hogy az ember minél gyorsabban utazzon a földön, a vizen és a mai időben — a levegőben.

Az emberi törekvést különösen az utóbbi időben koronázta és koronázza siker s azért nevezték el a technika csodálatosan nagy fejlődési idejét a találmányok korszakának.

A mi nagylátókörü, hatalmas elmék gondolatvilágában kódösen és homályosan élt: a mai kor gyermeke igazán könnyedén viszi diadalra.

Vagy ki hitte még ezelőtt tíz évvel is, hogy a madár-ember utazni fog a levegőben s nemcsak átrepül az angol csatorna felett, hanem szinte száguldva teszi meg az utat Páristól Rómába, Madridba és onnan vissza, vagy St. Louistól New Yorkba? S bár az elismerés ho-

zsannája hangzana fel, de vajjon meglepné-e már a világot, ha merész lelkű aviátorok eljutnának a Csendes tengertől az Atlanti Óceán partvidékére, vagy pedig sikerülne átrepülni az Atlanti Óceánt s eljutni New-Yorkból Liverpoolba?

Ki hitte volna mintegy 15 évvel ezelőtt, hogy az országutakon gummitalpu kocsik száguldának keresztül és pedig nagyobb gyorsasággal, mint a leggyorsabb expressz-vonat?

Pár héttel ezelőtt történt, hogy a Baltic nevű oceánbajó egy motorcsónakot hozott az Egyesült-Államokba. A motorcsónakot angolok csinálták s Maple Leaf III. nevet kapott. Midőn a Hudson folyón vízre bocsátották s a gép teljes erővel működött, a kis csónak egy expressz-vonat gyorsaságával haladt tovább. Egy óra alatt 57 mértföldnyi utat futott be. Ilyen gyorsasággal még nem haladt motorcsónak, vagyis a Maple Leaf III. új világrekordot teremtett.

Természetes, hogy századokkal ezelőtt is ép úgy élt a vágy az emberek lelkében, hogy a közlekedési eszközöket meggyorsítsák. De nem állt rendelkezésükre eleendő eszköz.

Hosszú időnek kellett eltelni, míg a felforralt víz gőzzé válva, gépekbe jutott, mely azután olyan könnyedséggel röptette a bajókat, mint a milyent korábban alig lebetett gondolni.

Sok idő telt el, míg az ember olyan gépet szerkesztett, mely a levegőben ép úgy tud repülni, mint a madár. Amiről Ikaros egykor álmodott, a midőn szárnyakat erősített a hóna alá, mely a magasba ragadta: bár több ezredév után, de megvalósult és ma már lángeszű férfiak dolgoznak azon, hogy a kereskedés rendes alkatrészévé tegyék a repülőgépet. Tény ám az is, hogy míg a régi időben cserfalombos koszorúval díszítették fel azt, a ki például a cirksuszban gyorsabban lovagolt, mint a többiek, vagy gyorsabban futott, mint a többiek: ma már a hírnévhez és dicsőséghöz nagy vagyon is szokott járulni.

A Maple Leaf III. gyorsasága azért is figyelemreméltó, mivel az ember a vizen tette a legkisebb haladást. Az igaz, hogy ma már óriási bajókat építenek, valóságos uszó falvakat és bámulatosan szép berendezésük van: gyorsaság szempontjából még nem lehet beszélni olyan haladásról, mint például a vonatoknál.

Az a francia statisztikus, a ki kiszámította a fény terjedésének gyorsaságát másodpercenként: nemcsak okos elme volt, de rendkívüli türelemmel is megáldotta az Ég. Ugyanazon alapon, a mely szerint a fény terjedését kiszámították: ki lehet számítani a villamosság terjedését is. Ezen számítás szerint a villamosság 304 millió 528 ezer 160 méternyi gyorsasággal halad másodpercenként. Ugyanaz a francia statisztikus még több dolgot is kiszámított. Így például kiszámította, hogy a villámok másodpercenként 305 méternyi gyorsasággal haladnak. A puska golyó, melyet kilőnek, másodpercenként 975 méter gyorsasággal hasítja át a levegőt.

Amerikai statisztikusok pedig többek között azt számították ki, hogy az Egyesült Államok nyugati részében a szőlőész 535 méternyi gyorsasággal megy másodpercenként.

Kiszámították továbbá azt is, hogy a bambusz nád 27—tizmilliomod méter gyorsasággal nő, az emberi baj pedig 13—egymilliomod gyorsasággal növekszik.

Az ember néhány ezer méterrel gyorsabban tud gyalogolni, mint a csiga, bár az ember 72 milliószor lassabban megy, mint a fény.

A gyaloglás terén G. H. Goulding tartja a világrekor-

Szűret Egerben. — 1. Must-azúrés. 2. A must elszállítása a városbeli pinczébe. 3. Szalonnasütés. 4. Szüreti tánc.

dot, a ki egy angol mértföldet 6 percz és 29 egyötöd másodpercz alatt tett meg. Hogy ezt az utat megtehesse: másodperczenkint négy és fél métert kellett gyalogolnia. Olyan rekord ez, mely szinte utólérhetetlen. Mert például a gyaloglás terén szép rekord az is, ha valaki 15 percz alatt egy mértföldet tud gyalogolni. Az ember futni természetesen jobban tud, mint gyalogolni. A futás terén a világrekordot Tommy Conneff tartja, a ki egy angol mértföldet négy percz és 15 három-ötöd másodpercz alatt futott be. A legjobb futók sem közelítették meg ezt a rekordot. Világos, hogy rövidebb utakat gyorsabban lehet befutni. A statisztika szerint Arthur Duffy volt a világon az a férfi, a ki száz méternyi utat a leggyorsabb idő alatt futott be. Ő ugyanis egy percz és három-ötöd másodpercz alatt futott száz métert és ezzel nemcsak világrekordot állított fel, de többször befutotta ugyanazt az utat ugyanazon idő alatt.

A legbiresebb korcsolyázó Conneff idejében Timotby Donoghue volt, a ki a jégen egy percz és 12 három-ötöd másodpercz alatt tett meg egy mértföldet.

A legbiresebb versenyparipa Salvator volt. Az erős csontú ló egy félóra a hátán egy percz és 35 $\frac{1}{2}$ másodpercz alatt szaladt be egy mértföldet. Az ő rekordját sem tudta elérni egyetlen ló sem a versenypályán.

Az automobil, mely az ember utolsó játékszereibe tartozik: szintén előkelő helyet vívott ki a gyorsaság terén. Automobilon Burnnan, amerikai férfi tartja a világrekordot, a ki gazolin-automobilján 25 és négytized másodpercz alatt futott be egy mértföldet. Ennél ember még sohasem utazott gyorsabban.

Azonnal az automobil után jön a vasút. 1901. márczius havában Floridában a Plant vasútvonal egyik mozdonya — öt kocsival — Flemingből Jacksonba ment. A távolság a két városka között öt mértföld. Ezt az utat 2 percz és 30 másodpercz alatt tette meg. Ha már most azt vesszük, hogy a vasút egy órán keresztül haladt volna ily sebességgel: akkor 120 mértföldnyi utat futott volna be.

A levegőben egy percz alatt egy mértföld a rendes rekord. Ennél nagyobb utat ritkán szokott megtenni a viátor. A mennyire ismeretes, a levegőben a leggyorsabban Fegant francia hadnagy haladt, a ki egy óra alatt száz mértföldet repült be.

A vizen Maple Leaf III. tartja a világrekordot, mint azt fennebb is említettük. A motorcsónak 57 mértföldet futott meg egy óra alatt. A leggyorsabb torpedócsónak az Egyesült Államok Capable nevű csónakja, a mely 35 mértföldet fut óránként.

Az óceánbajók közül a Mauretania a leggyorsabb. Egyik legutóbbi útja alkalmával a New-York és Liverpool közötti utat 4 nap, 10 óra és 4 percz alatt tette meg. Nagy rekord ez, ha tekintetbe vesszük, hogy a hajó ezélessége 790 láb s mintegy 3—4 ezer utast kell vinnie. A szánya és a vitorla összetételéből egy érdekes alkotmány került ki, melyet arra szoktak használni, hogy annak segítségével keresztül menjenek a félig befagyott tavakon és folyókon. Ezek a jégcsónakok már nagy gyorsaságot értek el. Az egyik ilyen csónakos, Wolvernle, egy alkalommal már 20 mértföldnyi utat 39 percz alatt tett meg. A gyorsaság elérésében az ember e ponton nemcsak nem akar megállni, hanem szinte lázas erővel törekszik azon, hogy a gyorsaság terén új világrekordokat állítson fel. Az E. Államok büszke arra például, hogy az ő vonatai járnak leggyorsabban a világon. Az igaz, hogy a világ egyetlen államában sem történik annyi vasúti szerencsétlenség, mint az Egyesült Államokban. A yankee azonban nem törődik azzal. Az ő

önérzetét az emeli erősen, hogy az ő vonatai járnak a leggyorsabban. Bár másrészt tagadhatatlan, hogy az üzleti forgalom oly óriási arányú ebben az óriási közlekedésben, hogy szinte elmondhatjuk, hogy a közlekedés és közlekedés elégítik ki a rendkívüli gyorsasággal járó vonatok.

A gyorsasággal szerencsére együtt fejlődik a kényelem, a mint az emberi találmányok tulajdonképpen ezt a két nagy célt szolgálják. A találmányok kettős célja: az idő megtakarítása és a kényelem előmozdítása. Minden egyébtől eltekintve, a kényelem szempontjából is rendkívül üdvös volna a repülőgép olyan tökéletesítése, hogy rendes közlekedő eszközzé válhatna. Nem volna-e sokkal kényelmesebb és megkapóbb, ha a vonatok helyett a repülőgépeken utaznának. Mert bármily módon építik is a vasúti kocsikat: a személyszállító vonatok rendes kocsijaiban rossz utazni éjszaka. Sok mindenféle körülmény hat oda, hogy az ember ne tudjon aludni és másnap reggel fáradtan, kimerülten szálljon ki a vonatból. A Pullmanokban természetesen nagyobb a kényelem, bár vannak nagyon sokan, a kik a vasúti kocsik dübörgésétől nem tudnak aludni a Pullman kocsi ágyaiban sem. Különösen azok, a kiknek az ágya a kerekek felett fekszik.

A repülőgépen mindezen hátrányok önmagától szűnnek meg. A nagy, a tiszta magasságban szinte ünnepies, templomi csendben haladna tovább az emberi agy legcsodálatosabb találmánya a dübörgésről, zajról szó sem lehetne. Valószínű, hogy a kényelem nem volna eleinte oly nagy, mint most a vonatok Pullmankocsijaiban, de a repülőgép tökéletesedésével ép oly kényelmessé, sőt kényelmesebbé lehetne tenni a repülőgép berendezését, mint a vonatokét.

Ha már most a csiga mozgását vesszük a gyorsaság alapjául, úgy az enher a gyorsaság szempontjából rendkívüli módon előre haladt. Ha azonban a fény gyorsaságát vesszük a gyorsaság maximumaként, úgy bizonyos, hogy az embernek még sokat kell tanulnia.

És az ember tanul is állandóan, bár tudja, hogy a fény gyorsaságát sohasem fogja egyetlen találmánya sem meghaladni.

KÉPEINKHEZ.

Szüret Egerben, az irtalmasok cseglődi-hegyi szőlőjében.

Valamikor régen, sőt még 3—4 évtizeddel ezelőtt is, híresek voltak a magyarországi szüretnek kedélyesség és ünnepélyességükről. Egy-egy szüret valósággal ünnepszamba ment. De különös is volt az, hogy nemcsak a gazda, hanem a munkásember is, a ki mindenféle más munkához ócska munkásruhát ölt, a szüretnél úgy a jobb módú, mint a szegényebb egyaránt ünneplő ruhában jelent meg mindenkor. S mint minden más magyaros ünnepségeknél, elmaradhatatlannak voltak — a kosarakkal utánuk kullogó asszonyokkal és purdékkal — a cigányzenészek is. De volt is rájuk szükség, mert szinte szegényszamba ment s alig is akadt egy-egy fukarabb gazda, a ki legalább pár nőtát ne huzatott volna szedőinek, mert hát azok se napszámmal dolgoztak még akkor.

Teljes ellátás, a szedéshez használt edény esténként tele szőlővel, naponta háromszor-négyszer tüneg a présház körül vagy a szőlő végén elhúzódó dülön — volt a díjazása a szedőnek s ugyyszólván a házhoz tartozóknak

Szüret Egerben. — 1. Taposás. 2. Sajtolás.

tekintették mindannyit s bizony egyik-másik szedő évtizedekig, ifjuságától öreg koráig járt ugyanahhoz a gazdához szüretelni.

Szóval, napokig puskaropogús, zeneszó, táncz és nótázás mellett, ünnepélyesen vigadva dolgozni, ez volt hajdan a szüret.

De hát minden mulandó a világon. A jó kedv s a táncz iránti hajlandóság ugyan nem fogyott ki az emberekől és cigánybanda is akadna. Az üzleti élelmesseg azonban, valamint «az idő pénz» elvének mindenenk fölé helyezése s bizonyos visszaesés a barátkozásra, összetartásra való hajlandóságban, fokozatosan kiküszöbölik minden poézie nélkül való prózai munkává alacsonyítják le már az imént említett ünnepélyesen vigadva szüretelést, a melynél most már nemcsak a gyorsabb munkára való nógatás, hanem a «nyomtató lónak nem kötik be a száját» czélzatos magyar közmondást sem respektálva, annak felügyelése végett is felügyelők, megbízottak állanak a napszámra fogadott és saját szegényes kosztján élő szedők mellett, hogy sokat ne ehessen a meg ne károsítsa a tulajdonost.

Ilyen mostoha körülmények között aztán szinte jól osik az embernek, ha a régiekhez hasonló, egy olyan igazán kedélyes, ünnepélyes szüretet láthat, mint a melyet a jelen számunkban közölt képeken is olvasóinknak bemutatunk.

HIREK.

Adomány. A kácsfalui örs legénysége október 7-én a létesítendő csendőrségi internátus javára, az intelligencia bevonásával zártkörű táncmulatságot rendezett, melynek 11 K 21 fillért kitevő tiszta jövedelmével az internátus alapja 24,744 K 91 fillérre emelkedett.

Tanulmányut. Az 1912. évi költségvetéssel biztosítani szándékolta intenzívebb határvédelmi szolgálat életbe-
léptetése előtt a határőrizet tanulmányozása czéljából, a m. kir. belügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök, *Oláh* Ödön ezredes, a belügyminiszterium csendőrségi ügyosztályának vezetőjét, az osztrák tartományokba, valamint Bosznia és Hercegovinába tanulmányutra küldte. *Oláh* ezredes a hó végéig tartó tanulmányutra, *Szopko* Győző főhadnaggyal október 16-án utazott el.

Igazságügyi kezelői tanfolyamok szervezése. A m. kir. igazságügyminiszter az 1911. évi szeptember 22-én kelt 43,600 I. M. számú és a honvédségi rendeleti közlöny (szab. rend.) 1911. évi 37. számában is közölt rendelete szerint, a kir. ítélőtáblák székhelyein az igazságügyminiszter által meghatározandó időben 1912 január 1-étől kezdve évenként egyszer, szükség esetén kétszer, legálább 15 és legfeljebb 60 hallgató számára, hat heti időtartammal, kezelői tanfolyamok fognak felállíttatni. E tanfolyamokon az előadások a hivatalos órák után, délután vagy este fognak tartatni. A tanfolyamok előadói a kir. ítélőtáblai elnök által kirendelt következő tisztviselők lesznek: 1. a kir. ítélőtáblának vagy a kir. ítélőtábla székhelyén levő elsőfolyamodási bíróságoknak egyik ítélőbírája; 2. a kir. ítélőtáblai elnöki titkár; 3. a kir. ítélőtábla székhelyén levő bíróságnál működő magasabb kezelő vagy telekkönyvi tisztviselő; 4. a kir. főügyész-szel egyetértve, a kir. főügyészség székhelyén működők sorából kijelölt ügyész vagy ügyész-ségi magasabb kezelő tisztviselő. Budapesten az igazságügyminiszterium személyzetének tagjai közül is jelölhetők ki előadók. A kezelői tanfolyam tananyaga a polgári peres és perenkívüli eljárásnak, továbbá a büntetői eljárásnak a kezelői működés szempontjából fontos szabályai, a bírósági

és ügyészégi ügyvitel szabályai, a gazdasági és pénzügyi kezelési szabályok, a fogházfelügyelői ügykezelés, a statisztikai adatgyűjtések, valamint a helyegységek. A tananyag terjedelmét és egyéb részleteit az igazságügy-minister külön állapítja meg. Kezelő tanfolyamra becsatoltnak a többek között az 1883. I. t.-cz. 1. §-ában megjelölt minősítésen felül az ugyanazon törvény 19. §-ának második bekezdésében foglalt képzettség igazolása esetében: a hivatalnoki állásra jogosító igazolvánnyal az 1873. II. t.-cz. értelmében ellátott azon altisztek, akik bármely igazságügyi hatóságnál hat hónapi időtartamon át előkészítő szolgálatot teljesítettek. Ebbe az időtartamba a kezelő tanfolyamnak és vizsgának időtartamát is be kell számítani. A tanfolyam hallgatása iránti kérvények, a tanfolyam kezdete előtt legalább 15 nappal, szolgálati uton, az illetékes k. r. ítélőtáblai elnökhöz intézendők. A vizsgán meg nem felelt hallgatók, a bizottság által meghatározandó időre, visszavettetik. Másodszori visszautasítás esetében további ismétlésnek csak az igazságügy-minister engedélye alapján, a második sikertelen vizsgától számított egy évi gyakorlat és újabb tanfolyam hallgatása után lehet helye. Irnoka 1911 január 1-étől fogva csak oly pályázók fog kinevezettni, ki a kezelő vizsgát sikerrel letette.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az egészségügy Japánban. Japánország közegészségügye — csak a múlt század hetvenes éveiben kezdett európai nivóra emelkedni. Azóta nemcsak elérte az európai fősínt, hanem sok tekintetben el is hagyta. Ezen egyébként nem lehet csodálkozni. A japánok, mielőtt az egészségügyi intézményeiket megalkották volna, elszéledtek a szélrózsa minden irányában a külföldi viszonyok tanulmányozására. Köztisztaságot tanulni Svájcba mentek, a kórházberendezést Németországban tanulmányozták, a vízellátást, a csatornázást Angliában, a vasuthigiénét Amerikában, a munkás-egészségügyet Belgiumban, a lakás-bigiénét Svédországban tanulták meg, ilyen módon mindenünne a legújabbat, legmodernebbet vették bázisul és megteremtették a modern bigiénét, a mely egyesítette a világ leggyakorlatiasabb egészségügyi intézményeit. Hogy milyen szélszerűen basználták föl a külföldön tanultakat, azt legfényesebben illosztrálta az orosz-japán bábóru, a melyben a japán sebesültek ellátása, a katonák szélszerű táplálása, a járványos beteg-

ségek elfojtása olyan példaszzerű volt, hogy Anglia jónak látta őt katonaeorvosnak a harcstérre való kiküldését okulás végett. Egyik angol katonaeorvos írja, hogy a japán katonák minden öt napban ivóvizjavító és sterilizáló anyagokat kaptak; ez Nesfield indiai orvosnak a találománya, a mely a legszennyesebb vizet is élvezhetővé és baktériummentessé tudja tenni. Ennek volt köszönhető, hogy a japán hadseregben tifusz, kolera, vérhas csak szörványosan fordult elő, míg az orosz hadseregben ezrével bultak el eme betegségek következtében. Az általános egészségügyet illetően a viszonyok körülbelül megegyeznek a miéinkkel. Föltűnő a tuberkulózis csekély bándósága. Így pl. 1904-ben Japánország negyven millió lakósa közül mindössze harminczhatezer halt meg tüdővészben. Leprában kétezerbuszonegy. Leggyakoribb betegség a kakké (beri-beri), a melyen a lakoságnak csaknem ötvenöt-batvan százaléka kereszttűlesik. (Oyama táborában a katonák hetven százaléka kapta meg.) Ez a betegség főként az idegrendszert és a vérkeringést támadja meg; szerencsére a betegségnél igen csekély a balázolás, átlag öt-bat százalék. Az orvosokat a japán egyetemek képezik ki, melyek tanári kara jórészen európai, főként angol, másodsorban német; azonban a japánok csaknem kivétel nélkül Európában nyerték, vagy legalább is Európában egészítették ki kiképzésüket. Kórbázisaik modernnek, berendezésük pazar, felszerelésük tartalmazza mindazt, a mit a tudomány mai állapota nyújthat és meg is kívánhat.

Szerkesztői üzenetek.

Torockzó. 1. Visszakérheti. 2. Igen. 3. Hogy melyik szert használja a tisztításhoz, az igazán egészen mindegy.

T. M. Kell fizetni.

1894—V—24. A „Pótlék” mérvadó.

G. P. örsv. Máramarossziget. Bejuthat és szolgálati bizonyítványt is kaphat.

9999. A nősülési engedély meg- vagy meg nem adása tisztán előjáró kerületi parancsnokától függ.

Kiskököllő. G. Gy. Az őrsparancsnok az irodai átalányból tartozik beszerezni.

Két testvér. Másfél évi szolgálat után tavasszal átléphet. De mintán ezredenkint csak négy fő léphet át a csendőrséghez, nem tudni, hogy még átgadik-e?

300. Négy középosztály a néhány évi kozrendőri szolgálat.

Sebestyén. Sorjegyet ha kifizette, a napi árfolyamú szerint bármelyik bankháznál értékesítheti.

It. L. Sorjegye nem nyert.

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

M. klr. csendőrség, boszniai csendőrség, cs. és klr. közshadsereg szerződ. szállító

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbőrből készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény mellett szállítását. " " "

Kiváratra árjegyzéket bérmentve küldünk

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Áthelyeztettek:

1911 november 1-ével:

Albert János járásőrmester, az V. számú csendőrkerülettől, a VI. számú csendőrkerülethez;

Katona László járásőrmester, az V. számú csendőrkerülettől, a VI. számú csendőrkerülethez; és

Thurzó Vilmos járásőrmester, a VI. számú csendőrkerülettől, az V. számú csendőrkerülethez.

Előléptettek:

1911 október 1-ével:

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában: Horváth István II. cz. őrsvezető; továbbá

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Varga Lajos, Szücs Balázs, Bódi János, Szender László, Szabó Lajos és Szutor Kálmán őrsvezetők, *őrsvezető cz. őrmesterekké*;

Benedek András cz. őrsvezető, *őrsvezetővé*; végül az 5 évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

1911 október 16-ával:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában: Csizmadia Béla és

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Székely István, Azari Gábor, Nyeste Miklós, Kiss János III., Oláh Benjamin, Oláh Lajos és Mitter József csendőrök, *csendőr cz. őrsvezetőkké*.

Katonai szolgálati jel:

A I. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel ellátott:

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Pap Antal járásőrmester, 1911 október 1-én, Fodor Sándor törzsőrmester és Czikó Károly cz. őrmester, 1911 október 6-án;

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Marosi József járásőrmester és Kiss Péter törzsőrmester, 1911 szeptember 17-én, Ács Géza járásőrmester, 1911 október 25-én.

A II. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel ellátott:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Varga Ferencz, Horváth József I., Móra Mátyás cz. őrmesterek és Rácz Lajos I. cz. őrsvezető, 1911 október 2-án, Baráth István, Biró István, Varga József II., Hieselbach Antal cz. őrmesterek, Táborosi János, Lázár

Sándor, Francz Mihály, Rus János cz. őrsvezetők, Lovas János, Törzsök Lajos, Harmat Ferencz, és Suba Menyhért csendőr cz. őrsvezetők, 1911 október 5-én, Kőrösi János cz. őrsvezető, Biró Márton, Madarasi István és Mátis Miklós csendőr cz. őrsvezetők, 1911 október 6-án, Szabó Lőrincz cz. őrmester, 1911 október 7-én;

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Ivankievics Béla őrmester, Kincses József, Csorba János, Kiss Áron, Burghauer Sándor, Tanyi József cz. őrmesterek, Szabó János II. cz. őrsvezető, Sopronyi János és Kovács Antal csendőr cz. őrsvezetők, 1911 október 5-én, Szigyártó Sándor és Popudnik Mihály cz. őrsvezetők, 1911 október 6-án, Kovács József cz. őrmester, 1911 október 7-én és Veszprémi István csendőr cz. őrsvezető 1911 október 26-án;

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Roszoly József cz. őrsvezető, 1911 október 4-én, Szücs Balázs cz. őrmester, Kelemen Lajos, Sarkadi Lajos, Varga István, Péterfi Lajos, Haller Mihály, Pisze Tivadar cz. őrsvezetők, Gogota Gergely, Csab József, Dezsi Károly csendőr cz. őrsvezetők és Nagy Péter csendőr, 1911 október 5-én, Urbán Ignác, Szántó Tivadar cz. őrmesterek, Kánya János, Daczó János őrsvezetők, Mátrai Mihály, Técsi József cz. őrsvezetők, Kiss Menyhért, Pelle György csendőr cz. őrsvezetők, 1911 október 6-án és Gönczi Lajos cz. őrsvezető, 1911 október 9-én.

Lovaglási jutalomdíj.

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Kucsera János cz. őrmester egy drb.;

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Németh János I., Sztojka Károly cz. őrmesterek, Kóka Sándor csendőr cz. őrmester, Főrizs Károly, Kajtár Péter, Varga Antal cz. őrsvezetők, Helyes Ferencz, Koto-lák András, Bartók József, Márk Mihály, Soós Gábor, Bruder József, Kajtár Sándor csendőr cz. őrsvezetők, Csaplár Ignác, Dénes Mihály, Hegyesi Sándor, Léhner István, Nagy István I., Szántó István, Tarabó Vendel, Törjék Mihály, Szigeti Imre és Simon György csendőrök 3—3 drb., Kupás Márton, Pesti Ferencz, Zingay Gyula, Erdős Mihály járásőrmesterek, Polgár György, Gyarmati Károly őrmesterek, Nyikus Mihály, Bordás József, Thoma Márton, Takáts István I., Kis Kálmán cz. őrmesterek, Mariska György csendőr cz. őrmester, Óvári Lajos, Fölker András, Némédi Bálint, Komáromy Miklós, Bokor Bertalan, Hegelüs Mihály, Csádó Pál, Vakulya Károly cz. őrsvezetők, Gyergyák György, Schadek Márton, Benke János, Buri Péter, Negyesi Lajos, Nagy Péter, Barizs Lajos, Téglási Elek, Drávucz István csendőr cz. őrsvezetők, Teperics István, Varóczi Endre, Geréb József és Schreiner Márton csendőrök; végül

Villamos és gőzmozgó berendezett gyár átvételről nem képes olyan finom és jó hangszert állítani, mint REMENYI MIHÁLY, a ludovika Akadémia láz hangszerszerelője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, zenebálom, harmonium, harmonika, fa-, rozsfavé-langszer, húr, stb. mint Reményi legújabb kő-árjegyzékét nem olvasta, mely ingyen és bérmentve kapható Budapestről, Király-u. 58. Külön költségvetés díjaztatni kívánja világ minden részébe és különben. Az országos hangszerek javításra szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön külön árjegyzék kerendő.

a m. kir. VIII. számú csendőrkörület állományában:
Szigeti József járásörmester, Gyulai Antal cz. örmester, Vincze János, Nyiri Lajos és Szilágyi Lajos csendőr cz. őrsvezető 1—1 drb. 10—10 koronás aranyból álló lovaglási jutalomdíjban részesítették.

Járőrvezetői jelvényekkel elláttattak:

A m. kir. II. számú csendőrkörület állományában:
Bodoni Sándor, Magyar János, Varga András III., Molnár István I., Tamás György, Padár Imre, Veres Mihály, Balázs János, Udvardi István, Szabó Sándor II., Simon István, Kiss István III., Zavegyán György, Brumán Lukács, Csernászku János, Dénes Pál, Olár Péter, Lovász Pál, Gombos Ferencz Lajos, Halasi Mihály II., Szirbik Sándor és Faragó Mihály;

a m. kir. IV. számú csendőrkörület állományában:
Szabó Domokos, Nagy János IV., Pongrácz János és Rózsa Sámuel; továbbá

a m. kir. VI. számú csendőrkörület állományában:
Farkas Mihály, Sárosi Ferencz, Keller József, Markos Ferencz, Németh István XII., Paner János, Kazi László, Bazsó Gyula, Benedek András, Simon János, Kamondi Pál, Takács Dénes, Varga Ferencz V., Szilágyi József, Tütő Vendel, Böcskei Imre, Sebesi Gyula és Hantal Mihály csendőrök.

Házasságra léptek:

A m. kir. II. számú csendőrkörület állományában:
Papp András I. csendőr cz. őrsvezető, Friedrich Róza Amáliával, 1911 szeptember 17-én, Stajerlak-Aninán.

A m. kir. III. számú csendőrkörület állományában:
Kapusai György cz. őrsvezető, Nagy Etelkával, 1911 szeptember 16-án, Csurogon.

Nagy János II. csendőr cz. őrsvezető, Kis Ilonával, 1911 szeptember 19-én, Gyöngyösön.

A m. kir. IV. számú csendőrkörület állományában:
Vönöczki József cz. őrsvezető, Turcsányi Máriával, 1911 augusztus 27-én, Enyiczken.

Kozma Sándor cz. örmester, Moldován Mariskával, 1911 július 22-én, Tiszabeccsen.

A m. kir. VII. számú csendőrkörület állományában:
Demeter Péter cz. örmester, Kálmán Rozáliával, 1911 szeptember 24-én, Fiátfalván.

Mike Gáspár csendőr cz. őrsvezető, Zöld Katalinnal, 1911 szeptember 4-én, Csikdelnén.

Kovács István V. cz. örmester, Antal Judittal, 1911 szeptember 10-én, Léczfalván.

PÁLYÁZATOK.

Egy irtóki állás a budapesti királyi büntető törvényszéknél. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 800 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények budapesti kir. büntető törvényszék elnökéhez 1911 nov. 14-ig.

Egy hivatalsszolgái állás a marosújvári kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 160 korona. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a gyulafehérvári kir. törvényszék elnökéhez 1911 évi nov. 25-ig.

ÓRÁK, ÉKSZEREK

ezüstneműek, china-ezüst disztárgyak

kizárólag legfinomabb minőségben gyárti áron beszerzhető.

Legújabb angol rendszerű

részletfizetési
módszerek mellett is.

REICH MÓR és FIA
ékszerkészítők és órásk
SZEGED 19.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

3-szori bekenésre meg-
szabadul kelle-
metlen láb-, kéz-
és hónaljizzadáásától a Riesz-féle kenőcs használatával. 1.20 fillér beküldése ellenében bérmentve, utánvétellel 1.75 fillérért szállítja Riesz A. gyógyszerész Szent János gyógyszerháza, Budapest, Széna-tér 1. (Azelőtt Kiskunhalas.) Értéktelen utánzatoktól óvakodjék. — Postai szétküldés naponta. — Gyógyszerkülönlegességek nagy raktára.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, = VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...

Kiadásunkban megjelent és kapható: Kivonat a II. Szolgálati Utasítás A) Általános részéből.

Ára 50 fill. — Ezen kivonat pótolja a már elfogyott Szolgálati Utasítást, az új Utasítás érvénybe lépéig.